

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 9 mars 1945 kl. 3 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1945/46 under tionde huvudtiteln, avseende anslagen inom handelsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Handelsdepartementet.

1:o) **Handelsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under tionde huvudtiteln (punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1945) föreslagit riksdagen att

dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46;

dels ock till Handelsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 215 400 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 211 000 kronor.

Den föreslagna anslagshöjningen är föranledd av behovet av nyrekrytering av amanuenspersonal.

Den verkställda beräkningen av förevarande anslag har icke givit utskottet anledning till erinran, varför utskottet hemställer, *Utskottet.*

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor	24 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	»	126 900
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	43 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	21 500

Summa förslagsanslag kronor 215 400;

b) till *Handelsdepartementet: Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 215 400 kronor.

2:o) **Handelsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 2) och under erinran, att samma anslagsbelopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

3:o) **Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmateriel-tillverkningen.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 2 och 3), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

Kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer.

4:o) **Kommerskollegium: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 3—12) att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för kommerskollegium;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46;

dels ock till Kommerskollegium: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 871 700 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av fru *Gärda Svensson m. fl.* (I: 73) och den andra inom andra kammaren av fru *Ruth Gustafson m. fl.* (II: 128), vari hemställts,

a) att statens instruktör i hemslöjd måtte erhålla ställning såsom extra ordinarie befattningshavare i kommerskollegium i 24 lönegraden;

b) att i anledning härav den under kommerskollegii avlöningsstat upptagna anslagsposten till Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och den under kommerskollegii omkostnadsanslag upptagna anslagsposten till Resersättningar uppföras med 284 000 kronor respektive 16 000 kronor, varvid de båda anslagen till Instruktör i hemslöjd: Avlöning och till Instruktör i hemslöjd: Omkostnader bortfalla.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen II: 128.

Med avseende å anslagsposten till ordinarie tjänstemän föreslås indragning av en för närvarande vakant expeditionsvaktsbefattning i lönegrad A 5. Med hänsyn till att proportionen mellan de ordinarie och de extra ordinarie biträdestjänsterna hos kollegium äro synnerligen otillfredsställande föreslår departementschefen, att två kanslibiträdesbefattningar i lönegrad Eo 7 och två kontorsbiträdesbefattningar i lönegraden Eo 4 överföras till ordinarie stat i lönegraderna A 7 respektive A 4.

I fråga om anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, föreslås att posten minskas med det för en ingenjör å kollegii elektriska byrå avsedda arvodet å 9 000 kronor samt att i stället för denna arvodesbefattning å nämnda byrå inrättas en förste byråingenjörsbefattning i lönegraden Eo 24.

Vidkommande anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har kommerskollegium anfört bland annat följande.

I skrivelse till kollegium har instruktören i hemslöjd fru Mattis Hörlén under åberopande bland annat, att motsvarande befattningar inom vissa andra områden inordnats i löneplan enligt civila avlöningsreglementet, hemställt, att befattningen såsom instruktör i hemslöjd måtte upptagas i personalförteckningen för kollegium i lönegraden A 24 samt att hon själv, då hon på grund av åldersskäl icke ansett sig kunna ifrågakomma till erhållande av ordinarie befattning, måtte med bibehållande av nuvarande tjänstgöringsförhållanden förordnas till extra ordinarie tjänsteman i lönegraden Eo 24.

Sedan budgetåret 1935/36 ha särskilda anslag till avlöning samt till reseersättningar respektive från och med budgetåret 1943/44 till omkostnader till instruktör i hemslöjd varit upptagna å riksstaten. Avlöningen till instruktören, som utgått i form av arvode, har från och med budgetåret 1942/43 utgjort 6 700 kronor för år. Fru Hörlén har varit förordnad å befattningen sedan början av år 1937.

En naturlig anordning kunde synas vara, att befattningen inordnades som en ordinarie tjänst under kollegium i dess egenskap av chefsmyndighet för instruktören. Erinras må, att å lantbruksstyrelsens stat upptagits vissa konsulentbefattningar, med vilka hemslöjdsinstruktören tidigare varit likställd. Dessa konsulentbefattningar ha placerats i lönegraden A 24 eller högre lönegrad. Även för hemslöjdsinstruktören kunde en löneställning i lönegraden A 24 enligt kollegii mening vara väl motiverad.

I avvaktan på den omorganisation av såväl den centrala som den lokala inspektions- och konsulentverksamheten, vilken särskilt med tanke på den manliga hemslöjden alltmör framstår som behöfelig, vill kollegium inskränka sig till att föreslå, att instruktören i hemslöjd inordnas i kollegii stat som extra ordinarie befattningshavare i lönegraden Eo 22. Med tanke på en blivande nyrekrytering torde befattningens placering i en lägre lönegrad ej vara tillräddlig.

Statskontoret ävensom allmänna lönenämnden hava avstyrkt kommerskollegii ifrågavarande förslag. En reservant inom allmänna lönenämnden har ansett, att befattningen såsom hemslöjdsinstruktör bör placeras i lönegraden Eo 24.

Departementschefen har ansett sig för närvarande icke böra tillstyrka kollegii ifrågavarande förslag.

Med avseende å sistberörda anslagspost föreslår departementschefen, att en teknisk amanuensbefattning i lönegraden Eo 18 å kollegii fartygsinspektionsbyrå ombildas till assistentbefattning i lönegrad Eo 20 ävensom att å denna byrå inrättas ytterligare en dylik befattning i sistnämnda lönegrad. Förslaget innebär vidare, att arbetskrafterna å kollegii bergsbyrå förstärkas med ett extra kvinnligt biträde, varjämte ett belopp av 3 500 kronor beräknas för löneklassuppflyttningar.

Utskottet.

De av Kungl. Maj:t föreslagna förändringarna i personalförteckningen för kommerskollegium samt den verkställda beräkningen av kollegii avlöningsanslag hava icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande. Kungl. Maj:ts förslag tillstyrkes alltså av utskottet.

Vad beträffar de under förevarande punkt väckta motionerna vill utskottet framhålla följande.

Att hemslöjden ur såväl ekonomisk som social och kulturell synpunkt har en stor uppgift att fylla i samhället har sedan länge vitsordats. Statens stöd åt denna verksamhet är också av gammalt datum. Sålunda må erinras, att redan så tidigt som vid 1872 års riksdag medel beviljades till »en kringresande undervisare i husslöjd», från vilken befattning den nuvarande instruktörstjänsten härleder sig.

Hemslöjdens betydelse har sedermera såsom i motionerna framhållits understrukits av bland andra 1912 års hemslöjdskommitté, i sociala jordutredningens förslag av år 1935 och i 1942 års betänkande om hushållningssällskapens omorganisation.

Hemslöjdens målsman inom statsförvaltningen — instruktören i hemslöjd — tillhör ännu kategorien arvodesanställda och uppbär ett årligt arvode av 6 700 kronor, varå rörliga förmåner icke utgå. Det må erinras, att instruktörens verksamhet sträcker sig ej endast till landets hemslöjdsföreningar utan även till hembygds-, husmoders- och ungdomsorganisationer, skolor samt privat näringsutövning. I instruktörens arbete ingår också en omfattande föredragsverksamhet. En förstärkning av den centrala administrativa organisationen på detta område synes med hänsyn till mångfalden av sålunda förekommande arbetsuppgifter icke vara opåkallad.

Det må med avseende å hemslöjdsinstruktörens lönetekniska ställning som jämförelse framhållas, att de med nämnda befattning likställda konsulentbefattningarna inom jordbruket äro placerade i lönegraden A 24 ävensom att ett flertal likartade inspektors- och konsulentbefattningar inom socialstyrelsen, medicinalstyrelsen och skolöverstyrelsen äro uppförda å extra ordinarie stat.

Med hänsyn till vad sålunda anförts och till arten och omfattningen av de med befattningen såsom hemslöjdsinstruktör förenade göromålen synas utskottet goda skäl tala för att den nuvarande arvodesanställningen utbytes mot en befattning inordnad å löneplan. Såsom emellertid statskontoret i ärendet framhållit föreligga för närvarande förslag om en effektivare organisation av inspektions- och konsulentverksamheten, beträffande vilka förslag en när-

mare undersökning lärer vara att förvänta. I avvaktan härpå och då utskottet i avsaknad av närmare utredning icke anser sig kunna bedöma vilka konsekvenser ett bifall till motionärernas förslag skulle få med avseende å övrig inom statsförvaltningen arvodesanställd personal finner utskottet en ändring av instruktörens lönetekniska ställning icke nu lämpligen böra ifrågakomma. Utskottet förutsätter emellertid, att frågan härom kommer att bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning, senast i samband med inträffande vakans å tjänsten. Därjämte anser utskottet, att undersökning bör ske rörande möjligheterna att vid den nuvarande tjänstinnehavarens avgång från tjänsten i någon form bereda henne pension, som på ett tillfredsställande sätt kan anses svara mot hennes gagneliga och maktpåliggande arbete.

Om utskottet alltså finner sig icke böra tillstyrka motionärernas förslag, anser utskottet det likväl med hänsyn till hemslöjdens alltmer ökade betydelse och omfattning samt hemslöjdsinstruktörens till följd därav betydligt vidgade och mera krävande arbetsuppgifter både sakligt och ur rättvisesynpunkt befogat, att åtgärder redan nu vidtagas för att instruktören i fråga erhåller en genom arvodesförhöjning förbättrad löneställning. Utskottet har därför vid övervägande av denna fråga för sin del ansett, att arvodet skäligen bör höjas från nu utgående 6 700 kronor till 8 000 kronor för år. Härom kommer utskottet att göra hemställan under punkten 18 i detta utlåtande.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

- I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag,
a) godkänna följande personalförteckning för kommerskollegium:

Personalförteckning.

Befattning Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

1 generaldirektör	C 12
7 byråchefer	A 30
1 navigationsskoleinspektör	A 29
1 skeppsmättningsöverkontrollör och överinspektör	A 29
1 byrådirektör	A 28
1 byrådirektör	A 26
1 sjöteknisk konsulent	A 26
3 förste aktuarier	A 24
3 förste byråingenjörer	A 24
1 förste byråinspektör	A 24
6 förste byråsekreterare	A 24
1 redaktör	A 24
1 byråinspektör	A 22
2 aktuarier	A 21
2 byråsekreterare	A 21
1 revisor och bokhållare	A 21
1 registrator	A 14

Befattning	Lönegrad
3 kansliskrivare	A 11
1 kontorist	A 9
1 förste expeditionsvakt	A 7
10 kanslibiträden	A 7
4 expeditionsvakter	A 5
20 kontorsbiträden	A 4
2 skrivbiträden	A 2

Tjänstemän å övergångsstat.

1 kamrerare	A 24
1 teknisk konsulent	A 24
1 kansliskrivare	A 11

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

1 förste byråingenjör	Eo 24
1 förste byråsekreterare	Eo 24
2 aktuarier	Eo 21
2 byråsekreterare	Eo 21;

Anm. 1. Den å ordinarie stat upptagna befattningen såsom revisor och bokhållare skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kamreraren kvarstår i tjänst.

Anm. 2. En av de å ordinarie stat upptagna kontorsbiträdesbefattningarna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförda kansliskrivaren kvarstår i tjänst.

b) godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 490 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 5 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 276 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 100 000

Summa förslagsanslag kronor 871 700;

c) till *Kommerskollegium*: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 871 700 kronor;

II. att motionerna I: 73 och II: 128, i vad de avse förevarande anslag, icke må vinna riksdagens bifall.

5:o) **Kommerskollegium: Omkostnader.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 12—14), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 9 000 kronor, varav 2 000 kronor avse sjukvård m. m., 2 000 kronor reseersättningar och 5 000 kronor expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommerskollegium: Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 170 000 kronor.

6:o) **Kommerskollegium: Särskilda kostnader för handläggning av vissa låneärenden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 14) och under erinran, att samma anslagsbelopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommerskollegium: Särskilda kostnader för handläggning av vissa låneärenden* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 35 000 kronor.

7:o) **Bergsstaten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7, s. 14—19) att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46;

dels ock till Bergsstaten: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 90 300 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 89 900 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän föreslås minskad med 1 400 kronor beroende på förväntad avgång av bergmästaren i västra distriktet, vilken åtnjuter avlöning enligt högsta löneklassen inom vederbörande lönegrad. Med hänsyn till behovet av ökade arbetskrafter för biträde med gruvkartorna har anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal ansetts böra höjas med 2 000 kronor. Anslagsposten till rörligt tillägg föreslås sänkt med 200 kronor.

Departementschefen har anfört, bland annat, följande.

I 1885 års statsverksproposition (VI H. T. p. 3) föreslog Kungl. Maj:t, att de bergmästare, som innehade åt dem upplåtna boställen, härför skulle vidkännas avdrag å lönen. Inom riksdagen framhölls emellertid från flera håll, att vederbörande näringsidkare inom bergshanteringen inköpt och ställt till bergmästarnas förfogande samt underhållit boställena för att bereda bergmästarna personligen en förmån och därigenom tillförsäkra sina distrikt de dugligaste bergmästarna men icke för att staten därav skulle draga fördel. På grund härav beslöt också riksdagen (skr. nr 58 p. 3), att förmånen av bostad icke skulle föranleda avdrag å lönen. Frågan om dylikt löneavdrag har sedermera vid flera tillfällen varit under bedömande, senast i samband med

genomförandet vid 1929 års riksdag (prop. nr 161, r. skr. nr 268) av ny lönereglering för bergmästarna, utan att därvid någon ändring i den hittills gällande ordningen vidtagits. Vad statskontoret nu i detta ämne anfört och föreslagit torde icke böra föranleda någon åtgärd.

Utskottet.

Den verkställda beräkningen av förevarande anslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Vad beträffar frågan om löneavdrag för de bergmästare, som innehava åt dem upplåtna boställen, har såsom departementschefen erinrat riksdagen tidigare beslutat, att förmånen av bostad icke skall föranleda avdrag å lönen. Utskottet finner ej skäl föreligga för riksdagen att nu intaga ändrad ståndpunkt i denna fråga.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 76 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 2 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 11 400

Summa förslagsanslag kronor 90 300;

b) till *Bergsstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 90 300 kronor.

8:o) **Bergsstaten: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 19—21), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 500 kronor, avseende expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bergsstaten*: *Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 18 700 kronor.

9:o) **Sprängämnesinspektionen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 21—23), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 800 kronor, beroende på vissa förordnanden och löneklassuppflyttningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 29 500
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 20 800
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 7 500

Summa förslagsanslag kronor 58 700;

b) till *Sprängämnesinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 58 700 kronor.

10:o) **Sprängämnesinspektionen: Omkostnader.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 23) och under erinran, att samma anslagsbelopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sprängämnesinspektionen*: *Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 13 400 kronor.

11:o) **Statens elektriska inspektion: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11, s. 23—25) att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46;

dels ock till Statens elektriska inspektion: *Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 112 500 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 111 600 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän föreslås höjd dels på grund av löneklassuppflyttningar med 600 kronor, dels ock för beredande av avlöning åt ett kontorsbiträde med 3 000 kronor för det fall ordinarie kontorsbiträdet hos elektriska inspektionen, som för närvarande uppehåller en extra ordinarie kanslibiträdesbefattning hos kommerskollegium, kommer att befordras till ordinarie kanslibiträde. Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal föreslås minskad med nu utgående avlöning, i runt tal 2 700 kronor, till vikarie för nyssnämnda kontorsbiträde. I samband härmed föreslår departementschefen att Kungl. Maj:t bör bli berättigad att, för den händelse kontorsbiträdesbefattningen icke blir ledig, medgiva överskridande av posten med erforderligt belopp för avlönande av vikarie å tjänsten.

Den verkställda beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag har icke givit utskottet anledning till erinran liksom ej heller vad departementschefen i samband därmed anfört.

Utskotte!.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	84 900
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	8 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	6 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	13 000

Summa förslagsanslag kronor 112 500;

b) till *Statens elektriska inspektion: Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 112 500 kronor.

12:o) **Statens elektriska inspektion: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 26 och 27), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 2 500 kronor, varav 2 000 kronor avse reseersättningar och 500 kronor expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 18 800 kronor.

13:o) **Fartygsinspektionen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 13, s. 27—31) att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för fartygsinspektionen;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46;

dels ock till Fartygsinspektionen: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 255 800 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 260 000 kronor.

Med anledning av förväntad avgång med pension av vissa befattningshavare föreslås anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän minskad med 2 800 kronor. Vidare förordas, att den extra ordinarie förste fartygsinspektören i lönegrad Eo 27 — med stationeringsort i Skellefteå — vilken befattning tillkom i samband med det sjunde fartygsinspektionsdistriktets inrättande från och med den 1 juli 1941, samt det enda vid nämnda distrikt

anställda kvinnliga biträdet, för närvarande placerat i lönegraden Eo 2, överförs till ordinarie stat, förste fartygsinspektören i lönegrad A 27 och biträdet — med hänsyn till de arbetsuppgifter som åvila henne — såsom kontorsbiträde i lönegrad A 4. I samband med överförandet å ordinarie stat av förste fartygsinspektörsbefattningen föreslås, att en ordinarie befattning såsom andre fartygsinspektör i lönegraden A 20 med stationeringsort i Sundsvall, vilken befattning för närvarande icke uppehålles, indrages. Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal bör vid bifall till vad ovan föreslagits minskas med avlöningskostnader för en extra ordinarie förste fartygsinspektör och ett extra ordinarie skrivbiträde. I fråga om anslagsposten till rörligt tillägg föreslås densamma minskad med 2 000 kronor.

Utskottet finner skäl tala för att förste fartygsinspektören i sjunde fartygsinspektionsdistriktet, vilken nu är placerad i lönegraden Eo 27, i likhet med de övriga sex förste fartygsinspektörerna uppföres å ordinarie stat i lönegraden A 27. Utskottet tillstyrker alltså förslaget härom. Likaledes tillstyrker utskottet, att det vid nämnda fartygsinspektionsdistrikt anställda kvinnliga biträdet överföres till ordinarie stat såsom kontorsbiträde i lönegraden A 4. Med avseende å den verkställda beräkningen av anslaget i övrigt har densamma icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för fartygsinspektionen:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
------------	----------

Tjänstemän å ordinarie stat:

7 förste fartygsinspektörer	A 27
2 andre » (med ingenjörsutbildning)	A 20
14 » » (med annan utbildning) ..	A 18
7 kontorsbiträden	A 4;

b) godkänna följande avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 202 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	» 21 100
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 32 000

Summa förslagsanslag kronor 255 800;

c) till *Fartygsinspektionen*: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 255 800 kronor.

14:o) **Fartygsinspektionen: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 31) och under erinran, att samma anslagsbelopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fartygsinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 62 000 kronor.

15:o) **Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar. Skeppsmättningsväsendet: Omkostnader.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 15 och 16, s. 31—33), vilka i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebära beträffande förstnämnda anslag oförändrat belopp och beträffande sistnämnda anslag en höjning med 4 000 kronor, avseende kostnader för kontrollmätningar m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1945/46 anvisa

a) till *Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 24 900 kronor;

b) till *Skeppsmättningsväsendet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

16:o) **Torvingenjörer m. fl.: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17, s. 33 och 34) att

dels till Torvingenjörer m. fl.: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1945 anförts vid beviljande under år 1946 av torvlån från industrilånefonden i särskilda fall medgiva undantag från gällande lånebestämmelser.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 8 000 kronor.

Anslaget har för nästa budgetår med hänsyn till belastningen å detsamma ansetts kunna minskas med 3 000 kronor.

Föredragande statsrådet har erinrat, att 1944 års riksdag (skr. nr 10 p. 16) bemyndigat Kungl. Maj:t att vid beviljande under år 1945 av torvlån från industrilånefonden i särskilda fall medgiva utlämnande av torvlån med belopp av intill 80 procent av anläggningskostnaderna. Detta medgivande har synts föredragande statsrådet böra utsträckas att gälla även för år 1946.

Utskottet.

Utskottet har icke haft något att erinra mot den äskade medelsanvisningen. Vidare tillstyrker utskottet, att riksdagen lämnar Kungl. Maj:t det begärda bemyndigandet att medgiva undantag från gällande lånebestämmelser vid beviljande jämväl under år 1946 av torvlån från industrilånefonden.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) till *Torvingenjörer m. fl.: Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt vad i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1945 anförts vid beviljande under år 1946 av torvlån från industrilånefonden i särskilda fall medgiva undantag från gällande lånebestämmelser.

17:o) **Torvingenjörer m. fl.: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 34), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en av belastningen å anslaget föranledd minskning med 2 300 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Torvingenjörer m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 kronor.

18:o) **Instruktör i hemslöjd: Avlöning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19, s. 35) att till Instruktör i hemslöjd: Avlöning för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 6 700 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att förevarande anslag upptages för nästa budgetår med oförändrat belopp.

Under hänvisning till vad utskottet ovan under punkten 4 anfört hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 73 och II: 128, till *Instruktör i hemslöjd: Avlöning* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 8 000 kronor.

19:o) **Instruktör i hemslöjd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 35), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Instruktör i hemslöjd: Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 kronor.

20:o) **Navigationsskolorna: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 35), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpan- de budgetår innebär oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Navigationsskolorna: Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 436 100 kronor.

21:o) Navigationsskolorna: Omkostnader. Utskottet tillstyrker, att förevarande anslag får disponeras för bestridande av kostnaderna för tuberkuluskontroll av eleverna vid navigationsskolorna, för vilket ändamål handels- och sjöfartsfonden hittills anlitats. Mot den verkställda beräkningen av anslaget i fråga har utskottet icke haft något att erinra. Utskottet får alltså i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 35—37), innebärande i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår en höjning med 2 000 kronor, hemställa,

att riksdagen må till *Navigationsskolorna: Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 31 000 kronor.

22:o) Navigationsskolorna: Kompletteringskurs vid tekniskt läroverk. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 38 och 39), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en höjning med 500 kronor, beroende i huvudsak på viss ökning av kurstiden och timantalet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Navigationsskolorna: Kompletteringskurs vid tekniskt läroverk* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 2 900 kronor.

Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.

23:o) Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24, s. 39—44) att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för Sveriges geologiska undersökning;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46;

dels ock till Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 344 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 340 000 kronor.

Med hänsyn till vad chefen för finansdepartementet under för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört i anledning av institutionsvaktmästarut-

redningens den 20 september 1943 avgivna betänkande angående institutionsvaktmästares och dem motsvarande befattningshavares lönegradsplacering föreslås den i ämbetsverkets personalförteckning uppförda preparatorsbefattningen nedflyttad från lönegrad A 10 till lönegrad A 9. Vidare föreslås, att en av ämbetsverkets expeditivsvakter, som huvudsakligen sysselsättes med snickeriarbeten och dylikt i ämbetsverkets mineraliearkiv, uppflyttas från lönegrad A 5 till lönegrad A 6, förslagsvis under benämning hantverkare. Vid beräkningen av anslagsposten till ordinarie tjänstemän har hänsyn även tagits till vissa löneklassförändringar. I fråga om anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal föreslås inrättande av en statsgeologbefattning i lönegrad Eo 27, vars innehavare är avsedd att i första hand övertaga det malmgeologiska arbete, berörande statens gruvegendom i Västerbottens län, som hittills omhänderhafts av en extra ordinarie geolog hos ämbetsverket. I samband härmed föreslås indragning av en extra ordinarie geologbefattning i lönegrad Eo 21. Det nu till 2 500 kronor beräknade beloppet för arvoden till extra geologer för fältarbeten föreslås höjt till 4 500 kronor. För löneklassuppflyttningar beräknas under förevarande post ett belopp av 2 000 kronor.

Utskottet finner behovet av ytterligare en statsgeologbefattning styrkt och förordar att en dylik befattning inrättas och att densamma uppföres å extra ordinarie stat i 27 lönegraden. Utskottet tillstyrker vidare, att i samband härmed en extra ordinarie geologbefattning i lönegrad Eo 21 indrages. Utskottet har icke heller något att erinra mot att en av expeditivsvakterna med hänsyn till de honom åvilande göromålen under benämning hantverkare uppflyttas till lönegrad A 6. De till grund för anslaget verkställda beräkningarna i övrigt hava icke givit utskottet anledning till något särskilt uttalande.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för Sveriges geologiska undersökning:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 överdirektör	B 1
8 statsgeologer	A 27
1 museiföreståndare	A 27
1 kemist	A 27
1 sekreterare	A 26
1 kansliskrivare	A 11
1 ritare	A 11
1 preparator	A 9
1 förste expeditivsvakt	A 7

Befattning	Lönegrad
1 hantverkare	A 6
1 expeditiönsvakt	A 5
1 kontorsbiträde	A 4

Tjänstemän å övergångsstat.

1 preparator	A 10
--------------------	------

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

1 avdelningschef	Eo 28
1 statsgeolog	Eo 27
2 assistenter	Eo 21
6 geologer	Eo 21
1 laborator	Eo 21;

Anm. Den å ordinarie stat upptagna befattningen såsom preparator skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde preparatorn kvarstår i tjänst.

b) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 161 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.. »	139 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 42 700

Summa förslagsanslag kronor 344 000;

c) till *Sveriges geologiska undersökning*: *Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 344 000 kronor.

24:o) **Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 44—46), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 14 800 kronor, avseende publikationstryck, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning*: *Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 123 000 kronor.

25:o) **Sveriges geologiska undersökning: Undersökningsarbeten å områden, som äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m.** *Sveriges geologiska undersökning: Undersöknings- och förberedande gruvvar-*

beten. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 26 och 27, s. 46—50), vilka i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebära ökningar beträffande förstnämnda anslag med 33 000 kronor och beträffande sistnämnda anslag med 14 000 kronor, får utskottet, som icke haft något att erinra mot vad departementschefen i ärendet anför, hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1945/46 anvisa

a) till *Sveriges geologiska undersökning: Undersökningsarbeten å områden, som äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m.* ett reservationsanslag av 148 000 kronor;

b) till *Sveriges geologiska undersökning: Undersöknings- och förberedande gruvarbeten* ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

26:o) **Vissa kostnader för statens gruvegendom.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 50) och under erinran, att samma anslagsbelopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa kostnader för statens gruvegendom* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

27:o) **Statens provningsanstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29, s. 50—57) att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för statens provningsanstalt;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46;

dels ock till Statens provningsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 521 500 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 480 000 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän föreslås med hänsyn till avgång med pension av vissa befattningshavare sänkt med 2 500 kronor. Förslaget innebär vidare, att en mekaniker- och en provberedarbefattning, båda i lönegrad Eo 8, med hänsyn till innehavarnas av befattningarna långa anställningstid hos anstalten överföras till ordinarie stat i lönegrad A 8. Detta medför en höjning av nämnda anslagspost med 8 400 kronor. Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör på grund av överföringen till ordinarie stat av ifrågavarande båda befattningshavare minskas med 8 100 kronor. Vidare föreslås inrättande i lönegrad Eo 18 av en för anstaltens kemiskt-tekniska avdelning avsedd förste assistentbefattning, medförande en anslagshöjning med 5 600 kronor. Därjämte föreslås, att anslags-

posten höjes med 8 300 kronor för avlöningar åt en ingenjör i lönegrad Eo 15 och en provberedare i lönegrad Eo 7. För löneklassuppflyttningar beräknas tillkomma ett belopp av 2 100 kronor. Anslagsposterna till tillfälliga biträden och till rörligt tillägg föreslås höjda med 25 000 kronor, respektive 2 700 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag om överflyttande å ordinarie stat av en mekaniker och en provberedarbefattning tillstyrkes av utskottet. Ej heller har utskottet något att invända mot att i den omfattning Kungl. Maj:t föreslagit extra ordinarie anställning beredes vid anstalten anställda tillfälliga biträden. Den verkställda beräkningen i övrigt av avlöningsstaten har lämnats utan erinran av utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för statens provningsanstalt:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 överdirektör	C 10
5 avdelningschefer	A 29
4 förste avdelningsingenjörer	A 24
1 kassör och räkenskapsförare	A 20
1 assistent	A 15
1 förste verkmästare	A 15
1 instrumentmakare	A 14
1 verkmästare	A 12
2 förste laboratoriebiträden	A 11
1 kansliskrivare	A 11
1 kontorist	A 9
1 mekaniker	A 8
1 provberedare	A 8
1 värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass	A 8
4 laboratoriebiträden	A 7
1 expeditionsvakt	A 6
1 kontorsbiträde	A 4

Tjänstemän å övergångsstat.

2 avdelningsingenjörer ..... A 21

Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad
än den 20:e.

1 förste avdelningsingenjör ..... Eo 24;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förlagsvis</i>	kronor 215 500
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 1 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 129 800
4. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förlagsvis</i>	» 125 000
5. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	» 50 000

Summa förslagsanslag kronor 521 500;

c) till *Statens provningsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 521 500 kronor.

28:o) **Statens provningsanstalt: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 58—60), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 11 000 kronor, varav 10 500 kronor avse expenser och 500 kronor övriga utgifter, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 134 000 kronor.

29:o) **Statens provningsanstalt: Komplettering och modernisering av anstaltens maskinutrustning m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31, s. 60—64) att till Statens provningsanstalt: Komplettering och modernisering av anstaltens maskinutrustning m. m. för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

Styrelsen för statens provningsanstalt har hemställt, att för budgetåret 1945/46 måtte anvisas ett reservationsanslag av 304 000 kronor — eventuellt 299 000 kronor — för komplettering och modernisering av maskinutrustningen på anstaltens mekaniska verkstad m. m.

Av anslaget avses för komplettering och modernisering av maskinutrustningen på mekaniska verkstaden ett belopp av 96 000 kronor, för utrustning för rutinprovningar i avseende å bearbetbarhet hos olika stålsorter samt skärförmåga och livslängd hos verktyg ett belopp av 88 000 kronor — eventuellt 83 000 kronor —, för komplettering av utrustningen på mekaniska avdelningen ett belopp av 73 000 kronor, för komplettering av utrustningen på kemiskt-tekniska avdelningen ett belopp av 12 000 kronor samt för komplettering av

utrustningen på elektriskt-fysikaliska avdelningen med instrument för ljud-tekniska provningar ett belopp av 35 000 kronor.

Departementschefen har funnit av i ärendet verkställd utredning framgå, att statens provningsanstalt för sitt arbete är i starkt behov av modernisering och komplettering av sin maskin- och apparatutrustning. På anförda skäl har departementschefen ansett sig likväl för närvarande icke böra förordna någon medelsanvisning för anskaffande av utrustning för utförande vid anstalten av de i styrelsens framställning omförmälda rutinprovningarna. Till följd härav skulle anskaffningskostnaden sluta å ett belopp av (304 000 — 88 000 =) 216 000 kronor. Av nämnda belopp har för nästa budgetår ansetts böra anvisas 70 000 kronor.

Utskottet.

Utskottet har icke funnit något vara att erinra mot att ifrågavarande utrustningsbehov tillgodoses i av departementschefen föreslagen omfattning. Den för nästa budgetår förordade anslagsanvisningen tillstyrkes av utskottet, som alltså hemställer,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt: Komplettering och modernisering av anstaltens maskinutrustning m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

30:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 32, s. 64—69) att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för flygtekniska försöksanstalten;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46;

dels ock till Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 364 800 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 358 000 kronor.

Med avseende å anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal föreslås, att de båda i lönegrad Eo 22 placerade avdelningsingenjörerna å hållfasthetsavdelningen och å mättekniska laboratoriet uppflyttas till lönegrad Eo 24 samt att kansliskrivarebemanningen i lönegrad Eo 11 ersättes med en kassörsbefattning i lönegrad Eo 14. Vidare föreslås, att ytterligare medel anvisas för anställande av en befattningshavare i lönegrad Ex 4. Visst belopp anses dessutom erforderligt för löneklassuppflyttningar samt för att möjliggöra en höjning av ersättningen för portvakts- och eldningsgöromålen. Vad sålunda föreslagits skulle medföra en höjning av nämnda anslagspost med 5 800 kronor. Anslagsposten till rörligt tillägg föreslås till följd härav ökad med 1 000 kronor.

De av Kungl. Maj:t förordade förändringarna i personalförteckningen finner utskottet sig kunna tillstyrka. Då Kungl. Maj:ts förslag jämväl i övrigt icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för flygtekniska försöksanstalten:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 överdirektör	C	10
2 avdelningschefer	C	5
1 förste avdelningsingenjör	C	3

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

1 förste avdelningsingenjör	Eo	27
5 avdelningsingenjörer	Eo	24;

b) godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	53 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	182 800
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, förslagsvis	»	100 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	28 500
Summa förslagsanslag		kronor 364 800;

c) till *Flygtekniska försöksanstalten*: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 364 800 kronor.

31:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 69—71), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten*: Omkostnader för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 185 000 kronor.

32:o) **Statens hantverksinstitut: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34, s. 71—79) att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för statens hantverksinstitut;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46; dels ock till Statens hantverksinstitut: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 204 800 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 194 500 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att laboratorieföreståndarbefattningen i lönegrad Eo 26 omvandlas till en tjänst i lönegrad A 26, att en verkmästarebefattning i lönegrad Eo 14 överföres å ordinarie stat i lönegrad A 14 samt att två arvodesbefattningar för verkmästare omändras till extra ordinarie befattningar i lönegrad Eo 14. I enlighet härmed skulle anslagsposten till ordinarie tjänstemän böra ökas med i runt tal 14 100 kronor. Till följd av vad ovan föreslagits skulle anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, komma att minskas med 11 800 kronor. Posten anses vidare kunna minskas med 7 200 kronor, motsvarande arvode till innehavaren av en målerikemistbefattning, vilken föreslås överförd till lönegrad Eo 21. Förslaget innebär vidare inrättandet av en ny befattning såsom värme- och sanitetstekniker, vilkens avlöning föreslås böra utgå i form av arvode, beräknat till 9 600 kronor för år. Med avseende å posten till övrig icke-ordinarie personal föreslås, att två tillfälliga biträden överföras till extra ordinarie anställning såsom skrivbiträden i lönegrad Eo 2. Här för beräknas 4 900 kronor. Vid bifall till ovannämnda förslag om överförande å ordinarie stat av laboratorieföreståndarbefattningen och en verkmästarebefattning skulle denna post vidare, å ena sidan, komma att minskas med avlöningskostnaderna för en extra ordinarie laboratorieföreståndare och en extra ordinarie verkmästare, tillhopa i runt tal 13 400 kronor, men, å andra sidan, höjas med dylika kostnader för två extra ordinarie verkmästare med i runt tal 9 100 kronor. För den ovan förordade målerikemistbefattningen i lönegrad Eo 21 har avlöningen ansetts böra beräknas till 6 800 kronor. För löneklassuppflyttningar har beräknats ett belopp av 200 kronor. Departementschefen förutsätter befogenhet för Kungl. Maj:t att även fortsättningsvis efter särskild framställning medgiva överskridande av sistnämnda anslagspost, under villkor att inkomsten av kursavgifter kan förväntas komma att stiga i minst motsvarande omfattning.

Anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden skulle vid bifall till vad ovan förordats beträffande inrättande av två skrivbiträdesbefattningar i lönegraden Eo 2 komma att minskas med 5 500 kronor. Slutligen föreslås anslagsposten till rörligt tillägg höjd med 3 500 kronor.

Utskottet.

Utskottet har icke något att erinra mot att befattningen som laboratorieföreståndare och en verkmästarebefattning överföras å ordinarie stat liksom ej heller mot att målerikemistbefattningen inplaceras å extra ordinarie stat. Den för ifrågakvarande tjänster föreslagna löneställningen tillstyrkes av utskottet. Mot den verkställda beräkningen av anslaget i övrigt synes utskot-

tet icke något vara att invända. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, i likhet med vad som gäller för innevarande budgetår, efter särskild framställning medgiva överskridande av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, under villkor att inkomsten av kursavgifter kan förväntas komma att stiga i minst motsvarande omfattning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för statens hantverksinstitut:

Personalförteckning.		
Befattning		Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.		
1 föreståndare	C	6
1 verkstadschef	C	3
1 laboratorieföreståndare	A	26
2 verkmästare	A	14
1 kontorist	A	9
1 portvakt, tillika eldare	A	5
1 kontorsbiträde	A	4

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

1 elektroingenjör	Eo	21
1 målerikemist	Eo	21;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	52 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	31 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	93 800
4. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	»	12 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	14 000

Summa förslagsanslag kronor 204 800;

c) till *Statens hantverksinstitut*: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 204 800 kronor.

33:o) **Statens hantverksinstitut: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s. 79—84), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 6 500 kronor, varav 1 500 kronor avse reseersättningar, 3 000 kronor expenser, 2 000 kronor publikationstryck och 2 000 kronor övriga utgifter, varjämte uppbördsmedlen ökats med 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 19 000 kronor.

34:o) **Statens hantverksinstitut: Utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, s. 84—86) och med förmälan, att medel för här ifrågasvarande ändamål avses att fördelas över flera budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Utrustning* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

35:o) **Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 86 och 87), som innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 80 000 kronor.

36:o) **Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 38, s. 87—90) att till Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 170 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 170 000 kronor, varav avsetts 120 000 kronor för den egentliga forskningsverksamheten, 40 000 kronor såsom bidrag till driftkostnaderna vid den under akademiens ledning stående bränsletekniska försöksstationen och 10 000 kronor för komplettering av stationens inredning och utrustning.

För nästa budgetår har beräknats dels ett belopp av 120 000 kronor för den egentliga forskningsverksamheten, dels ock ett belopp av 50 000 kronor för försöksstationens drift.

Utskottet.

Mot den verkställda anslagsberäkningen har utskottet icke funnit anledning till erinran. Det torde, på sätt hittills varit fallet, få ankomma på Kungl.

Maj:t att bestämma i vad mån förevarande anslag må av akademien tagas i bruk samt att efter förslag av akademien meddela närmare föreskrifter rörande användningen av medlen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 170 000 kronor.

37:o) **Statens tekniska forskningsråd.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 90), som innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens tekniska forskningsråd* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor.

38:o) **Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 40, s. 90—92) att till Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m. för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

Vidare har uti två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *N. Holmberg* (I: 97) och den andra inom andra kammaren av herr *G. Johansson* i Stockholm (II: 160), hemställts, att riksdagen måtte besluta

dels att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte tillsätta en kommitté av aktiva forskare, som med kort tidsfrist verkställa en översyn av de hittills verkställda åtgärderna och av den tekniskt-vetenskapliga forskningens aktuella behov i syfte att åstadkomma ett bättre utnyttjande av högskolorna och de statsunderstödda forskningsinstitutionerna, planläggning och skapande av nya forskningsinstitut för begränsade uppgifter, ökade statliga anslag till försöksstationer och enskilda forskare samt till tryckning utan tidsförlust av till tryckning antagna, färdiga forskningsresultat,

dels ock öka det under tionde huvudtiteln upptagna reservationsanslaget till tekniskt-vetenskaplig forskning till den av den statliga utredningen tidigare föreslagna summan 1 000 000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen I: 97.

Statens tekniska forskningsråd har hemställt, att anslaget, som för innevarande budgetår är uppfört med 700 000 kronor, måtte för nästa budgetår bestämmas till 800 000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

I sitt första betänkande (statens off. utredn. 1942: 6), vilket låg till grund för beslutet vid 1942 års riksdag (prop. nr 282, r. skr. nr 399) att å riksstaten

uppföra ett anslag för tekniskt-vetenskaplig forskning, framhöll utredningen rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande, att behovet av dylik forskning vore så stort att det icke med då befintliga resurser i fråga om forskare, laboratorier och utrustning kunde bli uppfyllt. Avgörande vid bedömandet av hur stort anslag av den i betänkandet föreslagna typen, som erfordrades, vore därför vad man genom effektivare utnyttjande av befintliga resurser kunde på ett ändamålsenligt sätt disponera. Utredningen hade kommit till den uppfattningen, att sedan genom föreslagna åtgärder bristen på forskare efter hand avhjälpes och laboratorieutrustningen i vissa fall kompletterats, för ett nöjaktigt utnyttjande av befintliga laboratorier skulle erfordras ett allmänt anslag för tekniskt-vetenskaplig forskning om minst 1 miljon kronor per år. Av flera skäl, anförde utredningen, syntes anslaget dock icke från början böra bestämmas till ett så högt belopp. Först och främst krävde det statsfinansiella läget ett strängt hushållande, varjämte den planerade intensifieringen av arbetet vid laboratorierna icke torde kunna med ens genomföras i hela sin omfattning. Slutligen vore ännu så länge bristen på kvalificerade forskare en återhållande faktor. Utredningen föreslog därför, att anslaget för budgetåret 1942/43 måtte utgå med 500 000 kronor, samt framhöll, att den takt, i vilken höjningen av anslaget sedan efter hand borde ske, bleve en bedömningsfråga, i vilken Kungl. Maj:t utom redan befintliga organ finge statens tekniska forskningsråd att lita till.

I överensstämmelse med utredningens beräkning av medelsbehovet för nu ifrågavarande ändamål anvisades för budgetåret 1942/43 till undersökningar avseende utnyttjandet av vissa inhemska råvarutillgångar m. m. ett reservationsanslag av 300 000 kronor och till tekniskt-vetenskaplig forskning ett dylikt anslag av 200 000 kronor. Från och med budgetåret 1943/44 har medelsbehovet tillgodosetts från endast ett anslag, vilket i enlighet med förslag av statens tekniska forskningsråd såväl för sistnämnda som för nu löpande budgetår upptagits till 700 000 kronor. Från anslagen ha disponerats under budgetåret 1942/43 omkring 568 000 kronor och under budgetåret 1943/44 omkring 636 000 kronor. Enär det vid ingången av nu löpande budgetår disponibla beloppet uppgick till omkring 914 000 kronor, skulle en för nästa budgetår oförändrad anslagsberäkning innebära, att under budgetåren 1944/45 och 1945/46 för ändamålet kunde disponeras tillhoppa 1 614 000 kronor eller per budgetår i medeltal 807 000 kronor. Då därtill kommer, att åtskilliga från anslagen för olika forskningsuppgifter anvisade belopp icke torde bli till fullo utnyttjade utan komma att kunna delvis stå till förfogande för nya uppgifter, lär härav framgå, att en höjning av anslaget för nästa budgetår icke är erforderlig för att den tekniskt-vetenskapliga forskningen skall kunna beredas det efter hand ökade stöd från statens sida som förordades av utredningen.

På anförda skäl har departementschefen tillstyrkt, att anslaget upptages till oförändrat belopp.

Utskottet.

Utskottet vill erinra, att frågan om den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande var föremål för behandling vid 1942 års riksdag. Riksdagen uttalade därvid, att det i första hand borde ankomma på näringslivets egna organ att bedriva och bekosta den forskning, av vilken de enskilda företagen direkt eller indirekt droge ekonomisk nytta. Med hänsyn emellertid till den tekniskt-vetenskapliga forskningens stora och alltmer växande betydelse för hela folkhushållet syntes riksdagen erforderligt, att staten i större utsträckning än förut varit fallet ekonomiskt och på annat sätt medverkade i främ-

jandet av denna forskningsverksamhet. Riksdagen beslöt därför inrättandet av ett statligt centralorgan för tekniskt-vetenskaplig forskning — statens tekniska forskningsråd —, som skulle hava till huvudsaklig uppgift dels att i stort följa den tekniska utvecklingen och hålla kontakt med den i landet pågående forskningen samt stödja och vid behov organisera frivilligt samarbete mellan forskningsintressenter, såväl industriföretag och andra enskilda forskningsorganisationer samt statliga myndigheter och institutioner, dels ock att stödja initiativ till för näringslivet betydelsefull forskning samt vid behov själv taga initiativ till forskningens främjande, även i fråga om organisation av ny forskning. I samband med forskningsrådets inrättande beslöt riksdagen anvisa ett allmänt anslag till tekniskt-vetenskaplig forskning.

Utskottet, som tidigare understrukit den tekniskt-vetenskapliga forskningens utomordentliga betydelse och värde för hela folkhushållet, har icke funnit anledning ifrågasätta, att genom den av riksdagen sålunda valda vägen för ordnandet av denna forskning arbetet på förevarande område icke skulle hava planerats på ett tillfredsställande och ändamålsenligt sätt eller erhållit det stöd, som avsetts. Utskottet har därför icke funnit skäl föreligga för tillsättande av den av motionärerna föreslagna kommittén. Motionerna avstyrkas alltså i denna del.

Med det av Kungl. Maj:t för nästa budgetår äskade anslaget till den tekniskt-vetenskapliga forskningen och tillgängliga reservationer å föregående års anslag torde anslagsbehovet för ifrågavarande forskning bliva tillgodosett i den av forskningsrådet föreslagna omfattningen. På grund härav avstyrker utskottet motionerna jämväl i vad de avse höjt riksstatsanslag.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under nu förevarande punkt, får under återopande av det anförda hemställa,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 97 och II: 160, i vad desamma avse höjt riksstatsanslag, till *Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor;

b) att motionerna, i vad de icke behandlats under a), icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

39:o) **Statens kommitté för byggnadsforskning. Byggnadsforskning.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 41 och 42, s. 92 och 93) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats för ifrågavarande ändamål samma anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1945/46 anvisa

a) till *Statens kommitté för byggnadsforskning* ett förslagsanslag av 40 000 kronor;

b) till *Byggnadsforskning* ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

40:o) **Bidrag till svenska träforskningsinstitutet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43, s. 93 och 94) att till Bidrag till svenska träforskningsinstitutet för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 445 600 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *J. Lundberg* väckt motion (II: 246), vari hemställts, att riksdagen måtte för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för stödjande av forsknings- och uppfinningsarbete inom det skogsindustriella området.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 220 000 kronor.

Jämlikt med stiftelsen svensk träforskning träffat avtal skall staten enligt i avtalet angivna grunder genom årliga anslag bidra till kostnaderna för den grundläggande forskningen vid svenska träforskningsinstitutet ävensom för dettas allmänna administration. Enligt avtalets innebörd är staten skyldig att underhålla institutsbyggnaden för en beräknad årskostnad av mellan 12 000 och 25 000 kronor samt att bidra till årskostnaderna för institutet med 370 000 kronor jämte ett till 60 000 kronor beräknat belopp för lönetillägg och 10 000—15 000 kronor för pensioneringskostnader.

I skrivelse den 23 augusti 1944 har styrelsen för svenska träforskningsinstitutet hemställt, att för budgetåret 1945/46 måtte såsom bidrag till institutets driftkostnader för grundläggande forskning anvisas ett förslagsanslag å 460 000 kronor. Styrelsen har därvid — jämte anmälan att institutsbyggnaderna beräknades till stor del bliva färdiga till ingången av budgetåret 1945/46 samt att full drift under budgetåret i sådant fall kunde upptagas — åberopat ett skrivelsen bifogat förslag till stat för institutet under sagda period. Enligt detta förslag beräknas avlöningskostnaderna — däri inbegripet kostnader för rörligt tillägg och kristillägg ävensom pensionsavgifter för, förutom vissa andra vid institutet anställda befattningshavare, tolv assistenter — till 316 000 kronor samt omkostnaderna i övrigt till 144 000 kronor.

Då vid institutets inrättande tydligen förutsatts att staten icke skulle bidra till pensioneringskostnader för sistnämnda befattningshavare, har departementschefen ansett sig icke kunna förorda styrelsens i denna del framställda begäran om medelsanvisning. Då pensioneringskostnaderna för assistenterna beräknats till 14 400 kronor samt styrelsens framställning i övrigt icke synts departementschefen böra föranleda erinran, har statens bidrag till institutet för nästa budgetår ansetts böra bestämmas till 445 600 kronor.

Utskottet.

Utskottet vill erinra, att motionärens förslag om statens medverkan för stödjande av forsknings- och uppfinningsarbete inom det skogsindustriella

området är en fråga som tidigare varit föremål för statsmakternas särskilda uppmärksamhet. Sålunda må framhållas, att i ett den 9 mars 1942 dagtecknat betänkande nr III har den med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 31 augusti 1940 av chefen för handelsdepartementet tillkallade utredningen rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande framlagt förslag till åtgärder för skogsproduktforskningens ordnande. Detta förslag utmynnade i proposition till 1942 års riksdag om uppförande av nybyggnad för svenska träforskningsinstitutet. I nämnda av riksdagen godkända proposition framhölls angelägenheten av att förutsättningar skapades för en effektiv skogsproduktforskning. En rationell ordning för denna forskning kunde, framhölls vidare, knappast åstadkommas på annan väg än genom inrättande av ett särskilt centralt forskningsinstitut, inom vilket såväl den grundläggande som den tillämpande forskningen erhöle tillfredsställande resurser. Enligt propositionen skulle statens medverkan främst syfta till att garantera upprätthållandet av den grundläggande forskningen inom institutets forskningsavdelningar, medan på området intresserade industrier skulle i första hand ombesörja den tillämpande forskningen inom till institutet knutna centrallaboratorier. Från denna utgångspunkt skulle den grundläggande forskningen organiseras inom en statsunderstödd anstalt med starkt statligt inflytande i ledningen. Enligt ett av riksdagen godkänt mellan Kungl. Maj:t och stiftelsen svensk träforskning träffat avtal har stiftelsen åtagit sig att medverka till inrättande och drivande av svenska träforskningsinstitutet, vars syfte skulle vara att i nära samarbete med tekniska högskolan i Stockholm bedriva tekniskt-vetenskaplig forskning rörande skogens produkter, deras sammansättning och egenskaper samt rationella förädling och utnyttjande ävensom att i samband härmed medverka till utbildningen av tekniker och forskare inom av institutets verksamhet berörda områden.

Såsom under förevarande punkt framhållits beräknas institutsbyggnaderna till stor del bliva färdiga till ingången av budgetåret 1945/46 i vilket fall full drift under budgetåret kan upptagas.

Utskottet finner icke anledning föreligga att frångå den av 1942 års riksdag sålunda beslutade formen för statens och industriens samverkan till skogsproduktforskningens främjande, varigenom insatserna från staten och industrien ansetts på ett ändamålsenligt sätt bliva samordnade. Utskottet kan alltså icke tillstyrka, att såsom i motionen föreslagits vid sidan av denna organisation särskilt anslag ställes för ändamålet till Kungl. Maj:ts förfogande. Härav följer, att utskottet avstyrker den i ämnet väckta motionen.

Vidkommande Kungl. Maj:ts förslag har den till grund för medelsbehovet verkställda beräkningen icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet tillstyrker alltså, att statens bidrag till institutet för nästa budgetår bestämmes till 445 600 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 246, till *Bidrag till svenska träforskningsinstitutet* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 445 600 kronor.

41:o) **Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 44, s. 94—96) att till Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 69 300 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 34 200 kronor.

Jämlikt med stiftelsen svensk textilforskning träffat avtal skall staten bestrida kostnaderna för uppvärmning och yttre underhåll av svenska textilforskningsinstitutets byggnad ävensom för skötsel av vägar, planteringar och dylikt samt betala arvoden till statens representanter i institutets styrelse, varjämte staten förbundit sig att enligt i avtalet angivna grunder genom årliga anslag bidra till kostnaderna för den grundläggande forskningen vid institutet ävensom för dettas administration (prop. 201 och r. skr. nr 327 för år 1943). Sistnämnda på staten ankommande kostnader, som endast skola avse avlöningar, ha beräknats vid full utbyggnad av verksamheten komma att uppgå till 44 000 kronor för år, vartill komma kostnader för rörligt tilllägg och kristilllägg samt pensionsavgifter för de med statsmedel avlönade befattningshavarna vid institutet.

Textilforskningsinstitutets byggnad är under uppförande. Byggnadsarbetena igångsattes i början av juni 1944. Byggnaden beräknas vara färdig omkring den 1 juli 1945. Institutets verksamhet, som partiellt igångsatts genom att föreståndaren antagits och börjat sitt arbete, beräknas under våren 1945 komma att utökas därigenom, att viss personal då kommer att anställas för att delta i apparat- och maskinutrustningens montering och provkörning. Under budgetåret 1945/46 beräknas därför textilforskningsinstitutet komma att vara i full verksamhet.

Av det för nästa budgetår begärda anslaget avses 62 300 kronor för avlöningar och arvoden samt 7 000 kronor för omkostnader.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker, att statens avtalsenliga bidrag till institutets personalkostnader m. m. för nästkommande budgetår bestämmes till det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 69 300 kronor.

42:o) **Aktiebolaget Ceaverken: Upprätthållande av bolagets drift.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 45, s. 96—98) att till Aktiebolaget Ceaverken: Upprätthållande av bolagets drift för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

För innevarande budgetår hava anvisats dels ett anslag av 20 000 kronor till upprätthållande av bolagets drift, dels ock ett anslag av 40 000 kronor till vissa forskningsarbeten.

Styrelsen för Aktiebolaget Ceaverken har för nästa budgetår hemställt om oförändrad anslagstilldelning.

Försvarets fabriksstyrelse har undersökt frågan, huruvida bolagets fabrik i Strängnäs borde inordnas i försvarets fabriksverk. Styrelsen har ansett sig icke böra föreslå en dylik åtgärd under hänvisning till att det icke vore möjligt att under nu rådande förhållanden bedöma de betingelser, under vilka en tillverkning av nu ifrågavarande slag vid fredsförhållanden komme att arbeta, samt att några olägenheter icke syntes vara förknippade med den nuvarande organisationen. Fabriksstyrelsen har vidare övervägt, huruvida icke bolaget med bibehållen organisationsform skulle kunna ställas under styrelsens överinseende på sådant sätt, att aktierna i bolaget bleve redovisade som tillgång å försvarets fabriksfond och åt fabriksstyrelsen gäves inflytande över bolagets ledning genom att fabriksstyrelsen finge utse styrelseledamöter i bolaget. Fabriksstyrelsen hade emellertid icke kunnat finna, att några fördelar härigenom skulle stå att vinna i jämförelse med den nuvarande ordningen, där Kungl. Maj:t tillsatte för ändamålet lämpliga personer att utöva ledningen över verksamheten.

Vad först angår frågan om Aktiebolaget Ceaverkens ställning i organisatoriskt hänseende har departementschefen icke funnit anledning att nu framställa något förslag i detta ämne.

Beträffande därefter bolagets hemställan om fortsatta bidrag av statsmedel uttalar departementschefen, att av behandlingen vid 1943 års riksdag av frågorna rörande dylika bidrag till upprätthållande av bolagets drift och till utförande av forskning med syfte att för bolaget möjliggöra en på inhemska råvaror grundad tillverkning framgår, att man under vissa förutsättningar kunde räkna med behov av fortsatt medelsanvisning för dessa ändamål under ett antal år framåt. Enär det icke synes departementschefen uteslutet, att dylika förutsättningar komma att föreligga även under nästa budgetår, och då bolagets beräkning av de för ändamålen erforderliga medelsbehoven icke givit anledning till erinran, har departementschefen tillstyrkt bolagets framställning i fråga om anslag för nästa budgetår. Det torde emellertid, framhåller departementschefen, få ankomma på Kungl. Maj:t att efter ytterligare framställning av bolaget pröva, om och i vad mån anslagen böra ställas till bolagets förfogande.

Vad som framkommit genom den på riksdagens initiativ verkställda utredningen rörande bolagets ställning i organisatoriskt hänseende har icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande.

Utskottet.

Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om anslag till upprätthållande av bolagets drift samt till forskningsverksamheten anser utskottet försiktigheten bjuda att medel anvisas härför jämväl för nästa budgetår. Utskottet har icke något att erinra mot att ifrågavarande anslag beräknas till samma belopp som anvisats för innevarande budgetår.

Vidkommande anslaget till forskningsverksamheten kommer utskottet att göra hemställan under närmast följande punkt.

I fråga om nu förevarande punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Aktiebolaget Ceaverken: Upprätthållande av bolagets drift* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

43:o) **Aktiebolaget Ceaverken: Vissa forskningsarbeten.** Under hänvisning till vad utskottet anfört under närmast föregående punkt får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, s. 98) hemställa,

att riksdagen må till *Aktiebolaget Ceaverken: Vissa forskningsarbeten* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

44:o) **Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 47) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härmed

anmäles.

45:o) **Resestipendier till teoretiskt och praktiskt bildade tekniker.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 100), som innebär oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Resestipendier till teoretiskt och praktiskt bildade tekniker* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

46:o) **Befrämjande av hemslöjden.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 100 och 101) och under erinran, att samma anslagsbelopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Befrämjande av hemslöjden* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

47:o) **Bidrag till svenska slöjdföreningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 50, s. 101 och 102) att såsom Bidrag till svenska slöjdföreningen för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 25 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 10 000 kronor.

Svenska slöjdföreningen har hemställt om statsbidrag för budgetåret 1945/46 med 25 000 kronor för genomförande av en utökning av föreningens verksamhet.

I ett över framställningen avgivet utlåtande har kommerskollegium an-
fört, att kollegium — med hänsyn till att den tidigare planerade utvidgningen
av föreningens verksamhet nu i huvudsak syntes vara genomförd och att
densamma kommit att i ökad grad inriktas på rent praktiska och desslikes
socialt betydelsefulla arbetsuppgifter — ansåge sig kunna tillstyrka bifall till
framställningen.

Departementschefen har framhållit, att den verksamhet, som svenska
slöjdföreningen i numera vidgad omfattning bedriver under nära samverkan
med stora organisationer inom näringslivet och folkrörelserna i syfte sär-
skilt att inom de breda lagren av vårt folk höja intresset för en god hem-
inredningskultur, utgör enligt departementschefens mening ett värdefullt
komplement till de av staten vidtagna åtgärderna i bostadsförbättrande syf-
te. Då föreningen för att kunna fullfölja denna verksamhet synes vara i be-
hov av ökat statsbidrag, har departementschefen ansett sig, i likhet med
kommerskollegium, böra tillstyrka föreningens framställning därom.

Utskottet, som vid sin behandling föregående år av svenska slöjdföreningens
anslagsbehov vitsordade föreningens alltmera betydelsefulla och samhälls-
gagnande uppgifter, tillstyrker den ökning av statsbidraget, varom förening-
en gjort framställning.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må såsom *Bidrag till svenska slöjdföreningen*
för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 25 000 kronor.

48:o) Bidrag till standardiseringsverksamheten. Kungl. Maj:t har föresla-
git riksdagen (punkt 51, s. 103—105) att såsom Bidrag till standardiserings-
verksamheten för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 170 500 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 150 000 kro-
nor.

Sveriges standardiseringskommission har anhållit, att ett belopp av 220 500
kronor måtte anvisas såsom bidrag till uppehållande av standardiserings-
verksamheten under budgetåret 1945/46. Av beloppet skulle 50 000 kronor
användas till bestridande av kostnader för oförutsedda arbeten.

Av följande i kommissionens skrift intagna sammanställning framgår den
av kommissionen verkställda fördelningen av det för innevarande budgetår
för ändamålet beviljade anslaget mellan olika med standardisering arbe-
tande organisationer m. fl. samt det belopp, kommissionen vid bifall till den
nu gjorda framställningen har för avsikt att tilldela dem för deras standar-
diseringsverksamhet under nästkommande budgetår:

Organisationer och kommittéer	1944/45	1945/46
	Anvisat belopp	Tillstyrkt belopp
Sveriges standardiseringskommission	22 000	22 000
Emballagekommittén	8 000	15 000
Svenska verkstadsindustriens standardcentral:		
för maskinindustriell standardisering	20 000	20 000
› standardisering inom järn- och metallmanufakturområdet ..	10 000	15 000
› gjuteriteknisk standardisering	5 000	5 000
Svenska elektriska kommissionen	10 000	15 000
Jordbrukstekniska föreningen	3 500	5 000
Trädgårdsnäringens standardiseringskommitté	3 500	3 500
Byggstandardiseringen	50 000	50 000
Stål- och metallnormskommittén	18 000	20 000
Kronor	150 000	170 500

Sveriges industriförbund har tillstyrkt kommissionens framställning. Även kommerskollegium har tillstyrkt densamma och därvid framhållit, att motiveringarna för de ifrågasatta höjningarna i nu utgående delbelopp syntes vara ganska övertygande, vilket jämväl gällde den nya summan av 50 000 kronor till oförutsedda arbeten.

Mot standardiseringskommissionens förslag, i vad det avser delvis utökade bidrag till redan bedriven standardiseringsverksamhet med tillhoppa 170 500 kronor, har departementschefen icke funnit anledning till erinran. Däremot har departementschefen ansett, att medel icke för närvarande böra beräknas för bidrag till oförutsedda arbeten.

Utskottet.

Utskottet vill erinra, att utskottet i sitt förliedet år avgivna av riksdagen godkända utlåtande rörande anslaget till standardiseringsverksamheten framhöll, att denna verksamhet alltjämt vore förtjänt av statsbidrag, särskilt som kraven på ökad planmässighet inom produktion och handel alltmåra skärptes. Utskottet uttalade därjämte, att statsbidraget endast borde betraktas som ett tillskott för att understödja standardiseringsarbetet, som i första hand vore ett producentintresse. Utskottet förmenade också, att det för det dåvarande skulle bliva kommissionen möjligt att erhålla åtminstone något utökade bidrag från enskilt håll.

Såsom framgår av standardiseringskommissionens nu föreliggande framställning om statsbidrag för nästa budgetår, har för bidrag till olika med standardisering arbetande organisationer begärts ett belopp, som med 20 500 kronor överstiger det för innevarande budgetår anvisade anslaget. Med den av utskottet förliedet år intagna ståndpunkten till denna bidragsverksamhet och då utskottet jämväl nu har anledning förmoda, att kommissionen torde kunna påräkna ökad bidragstilldelning från enskilt håll och då närmast från de producenter, som hava intresse av standardiseringsverksamheten, finner utskottet sig icke kunna tillstyrka större anslagshöjning än 8 500 kronor. Nämda summa anser utskottet böra utöver nu utgående belopp fördelas med 7 000 kronor på emballagekommittén och med 1 500 kronor på jordbrukstekniska föreningen.

I enlighet härmed tillstyrker utskottet, att statsanslaget för nästa budgetår begränsas till 158 500 kronor. För åtnjutande av anslaget böra liknande villkor tillämpas som de, vilka gälla för innevarande budgetår.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må såsom *Bidrag till standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 158 500 kronor.

49:o) **Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, s. 105), som innebär oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

Sjöfart och handel.

50:o) **Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 53, s. 105—108) att dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för lotsstyrelsen;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för lotsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46;

dels ock till Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 286 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 284 800 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att en ritarbefattning i lönegraden Eo 14 överföres till ordinarie stat i lönegraden A 15. Detta medför en ökning av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän med 6 500 kronor. Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal föreslås i anledning härav minskad med 5 730 kronor. Å andra sidan har posten ansetts böra ökas med 400 kronor för löneklassuppflyttningar. Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt innebär slutligen, att benämningarna fyringenjör och byråingenjör ändras till förste fyringenjör respektive fyringenjör.

Utskottet tillstyrker, att en extra ordinarie ritarbefattning i lönegraden Eo 14 överföres till ordinarie stat i lönegraden A 15 och har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen i övrigt. Förslaget om ändring av vissa tjänstebenenämningar tillstyrkes jämväl av utskottet. Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för lotsstyrelsen:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning		
Tjänstemän å ordinarie stat.		
1 generallotsdirektör	B	3
2 byråchefer	A	30
1 överfyringenjör	A	30
2 förste fyringenjörer	A	27
1 förste byråsekreterare	A	26
2 fyringenjörer	A	24
1 kamrerare	A	22
1 aktuarie	A	21
1 byråsekreterare	A	21
1 materialförvaltare	A	20
2 verkmästare	A	20
1 ritare	A	15
1 assistent	A	14
1 kansliskrivare	A	11
1 registrator	A	11
1 förste expeditionsvakt	A	7
2 kanslibiträden	A	7
2 expeditionsvakter	A	5
1 kontorsbiträde	A	4

Tjänstemän å övergångsstat.

1 kassör och bokhållare	A	21
1 verkmästare	A	21

Anm. 1. En av de å ordinarie stat upptagna verkmästartjänsterna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde verkmästaren kvarstår i tjänst.

Anm. 2. En av de å ordinarie stat upptagna kanslibiträdestjänsterna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kassören och bokhållaren kvarstår i tjänst;

b) godkänna följande avlöningsstat för lotsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	194 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	54 300
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	37 000

Summa förslagsanslag kronor 286 000;

c) till *Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 286 000 kronor.

51:o) **Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 54, s. 109—118) att dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för lots- och fyrstaten;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46;

dels ock till *Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 5 408 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 5 949 000 kronor.

Förslaget innebär, att ur personalförteckningen avföras två lotsbefattningar, lönegrad A 7, en lotsbefattning å övergångsstat, lönegrad A 8, en fyrmästarbefattning å 2:a klass fyr, lönegrad A 10, tre fyrvaktarbefattningar å 2:a och 3:e klass fyr, lönegrad A 6, en fyrbiträdesbefattning, lönegrad A 6, en fyrbiträdesbefattning, lönegrad A 5, och fem fyrbiträdesbefattningar å övergångsstat, lönegrad A 5, samt att å förteckningen uppföras ytterligare två lotsbefattningar, lönegrad A 8, och en fyrmästarbefattning, lönegrad A 8. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän kommer härigenom att minskas med, i runt tal, 16 000 kronor.

Vad beträffar anslagsposterna till avlöningar till icke-ordinarie personal, till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal samt till rörligt tillägg föreslår departementschefen beträffande förstnämnda post en ökning med 50 000 kronor och beträffande sistnämnda båda poster en minskning med 565 000 kronor, respektive 10 000 kronor.

Lotsstyrelsen har föreslagit, att benämningarna lotskapten och lotslöjtnant ändras till lotsdirektör, respektive lotsinspektör. Styrelsen har vidare förordat vissa ändringar i avseende å tjänstebenämningarna för fyrrpersonalen och maskinisterna å tjänstefartygen. Sålunda har föreslagits, att fyrvaktare å 1:a klass fyrskepp och fyrvaktare å 1:a klass fyr med radiofyr skola benämnas förste fyrvaktare, under det att övriga fyrvaktare ävensom fyrbiträden skola benämnas fyrvaktare. Vidare har föreslagits förkortning av tjänstebenämningarna å fyrvaktare och fyrmästare genom borttagande av den del av tjänstebenämningen, som angåve arten av vederbörandes tjänsteställe. Dessutom skulle benämningarna maskinist å ångfartyg och maskinist å motorfartyg förkortas till enbart maskinist. Ett genomförande av förslaget skulle innebära att den nuvarande indelningen av fyrskepp och fyrrar i 1:a, 2:a eller 3:e klass fyrskepp, respektive fyrrar komme att upphöra. Departementschefen har tillstyrkt, vad lotsstyrelsen sålunda föreslagit.

Utskottet tillstyrker de i personalförteckningen för lots- och fyrrpersonalen föreslagna förändringarna i personalbeståndet. De framlagda förslagen om

Utskottet.

ändringar av tjänstebenämningarna för distriktsbefälet, fyrpersonalen och maskinisterna å tjänstefartygen finner utskottet välgrundade och tillstyrker desamma. Vad särskilt beträffar distriktsbefälet vill utskottet erinra, att 1944 års riksdag framhöll angelägenheten av att de nuvarande benämningarna å distriktsbefälet ändrades i överensstämmelse med vederbörandes verksamhet och tjänsteställning. Vad Kungl. Maj:t i övrigt under förevarande punkt föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för lots- och fyrstaten:

Personalförteckning.

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.

6 lotsdirektörer	A 27
6 lotsinspektörer	A 21
1 distriktsfyrmästare	A 12
6 kontorister	A 9
6 kontorsbiträden	A 4

Lotspersonal.

15 överlotsar	A 12
22 lotsförmän	A 11
18 »	A 9
28 »	A 8
288 lotsar	A 8
74 »	A 7

Fyrpersonal.

39 fyrmästare	A 12
28 »	A 10
18 »	A 8
33 förste fyrvaktare	A 8
19 fyrvaktare	A 7
75 »	A 6
48 »	A 5

Personal å tjänstefartyg.

1 befälhavare	A 20
3 maskinister	A 11
4 »	A 10

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å övergångsstat.

1 expeditiönsbiträde	A 8
2 lotsar	A 8
12 fyrvaktare	A 5.

Anm. 1. 1 kontoristtjänst i lönegrad A 9 å ordinarie stat må icke tillsättas förrän expeditiönsbiträdet i lönegrad A 8 å övergångsstat avgår från sin befattning.

Anm. 2. 2 lotstjänster i lönegrad A 7 å ordinarie stat må tillsättas allenast i den mån 2 lotsar i lönegrad A 8 å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm 3. 12 fyrvaktartjänster i lönegrad A 6 å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 12 fyrvaktare i lönegrad A 5 å övergångsstat antingen avlägga styrmansexamen eller förskaffa sig av lotsstyrelsen föreskriven kompetens för anställning vid fyrplats med radiofyr eller ock avgå från sina befattningar;

b) godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förlagsvis	kronor 2 493 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förlagsvis	» 1 050 000
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal:	
a. Lotspersonalens andel i lotspenningar m. m., förslagsvis	kronor 1 050 000
b. Kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., förslagsvis	» 225 000
c. Ersättningar för mistsignalering, förlagsvis	» 15 000
d. Fyrskeppstillägg, förlagsvis	» 75 000
e. Krigsriskersättning, förlagsvis	» 25 000
4. Rörligt tillägg, förlagsvis	» 1 390 000
	» 475 000

Summa förslagsanslag kronor 5 408 000;

c) till *Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 5 408 000 kronor.

52:o) **Lotsverket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 118—121), vilket i förhållande till motsvarande anslag för innevarande budgetår innebär en minskning med 15 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lotsverket: Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 2 210 000 kronor.

53:o) **Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 56), har riksdagen (skrivelse nr 50) redan fattat beslut, varom utskottet velat här erinra.

54:o) **Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar. Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 57 och 58, s. 139) och under erinran, att samma anslagsbelopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1945/46 anvisa

a) till *Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar* ett förslagsanslag av 19 700 kronor;

b) till *Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader* ett förslagsanslag av 5 500 kronor.

55:o) **Statens skeppsprovvningsanstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59, s. 139—142) att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens skeppsprovvningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46;

dels ock till Statens skeppsprovvningsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 119 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 109 000 kronor.

Förslaget innebär en höjning av anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden med 10 000 kronor. Denna höjning betingas dels av att lönerna till arbetspersonalen måst höjas i enlighet med nyligen träffat kollektivavtal och dels av att en utökning av personalen visat sig behövlig.

Utskottet.

Den till 10 000 kronor föreslagna höjningen av anslaget synes utskottet kunna godtagas. Då den verkställda beräkningen i övrigt av anstaltens medelsbehov icke givit utskottet anledning till något särskilt uttalande, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skeppsprovvningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	27 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	20 500
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, förslagsvis	»	65 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	6 200

Summa förslagsanslag kronor 119 000;

b) till Statens skeppsprovvningsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 119 000 kronor.

56:o) **Statens skeppsprovvningsanstalt: Omkostnader.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 142 och 143), vilket i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 1 500 kronor, avseende expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till Statens skeppsprovvningsanstalt: Omkostnader för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 43 500 kronor.

57:o) **Statens isbrytarverksamhet: Driftkostnader m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 61, s. 143—147) att till Statens isbrytarverksamhet: Driftkostnader m. m. för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 370 000 kronor.

Å riksstaten under tionde huvudtiteln hava under de senaste åren varit anvisade två förslagsanslag till bestridande av avlöningskostnaderna respektive omkostnaderna för statens isbrytarverksamhet. För innevarande budgetår äro anslagen upptagna till 130 000 kronor respektive 150 000 kronor. Jämlikt meddelade föreskrifter skola från anslagen bestridas, från avlöningsanslaget lönekostnaderna för å statens isbrytarfartyg kommenderad personal — med undantag av värnpliktiga — under den tid tjänstgöringen å dessa fartyg varar, samt från omkostnadsanslaget driftkostnader, däri inberäknade sjötillägg och mässpenningar, samt underhållskostnader för statens isbrytarfartyg ävensom till ett sammanlagt belopp av högst 400 kronor per isbrytarsäsong ersättning för — efter prövning av omständigheterna i det särskilda fallet — sådana med uppdrag såsom isbrytarombud förenade utgifter, för vilka ersättningsskyldighet ej åvilar annan uppdragsgivare.

Marinförvaltningen har meddelat, att utgifterna under anslaget till Statens isbrytarfartyg: Omkostnader under åren efter krigsutbrottet väsentligt ökats beroende dels på de osedvanligt stränga vintrarna, dels ock på att fartygen varit ianspråktagna av marinen såsom hjälpfartyg. Marinförvaltningen har funnit riktigt, att anslaget i fråga endast tages i anspråk för de omkostnader, som äro att hänföra till fartygens isbrytarverksamhet, under det att övriga kostnader få bestridas av beredskapsmedel.

En utredning visar, framhåller ämbetsverket, att omkostnaderna för isbrytarfartygen under åren 1939/40 t. o. m. 1943/44 uppgått till i medeltal årligen cirka 700 000 kronor. Marinförvaltningen framhåller vidare, att en undersökning givit vid handen, att omkostnaderna, avlöningar oräknade, för isbrytarfartygen Ymer och Atle under åren 1933/34—1938/39 uppgått till mellan 125 000 och 150 000 kronor per år. Av dessa torde cirka 100 000 kronor vara hänförliga till underhållskostnader och återstoden till driftkostnader, i huvudsak oljekostnader. Om man räknar med nuvarande oljepriser och med den kostnadsökning av omkring 70 procent av underhållskostnaderna sedan krigsutbrottet, skulle omkostnaderna för isbrytarfartygen med motsvarande tjänst som under åren före krigsutbrottet nu uppgå till cirka 370 000 kronor. Marinförvaltningen hemställer, att omkostnadsanslaget för nästa budgetår bestämmas till sistnämnda belopp.

I en till försvarets civilförvaltning ställd skrivelse av den 11 november 1944 har *chefen för marinen* ifrågasatt, huruvida icke avlöningsanslaget för statens isbrytarverksamhet borde avföras ur riksstaten. Chefen för marinen har därvid erinrat, att anslaget tillkommit i samband med ökning av flottans personalstater för att tillgodose personalbehovet på statens isbrytarfartyg. Även om avlöning för denna personal under krigsåren av särskilda skäl gäldats av marinens anslag, hade frågan genom 1942 års försvarsordning dock kommit i ett nytt läge. I flottans personalstater enligt denna försvarsordning vore nämligen personal för statens nu befintliga båda isbrytarfartyg, »Ymer» och »Atle», inräknad, varför anslaget under tionde huvudtiteln syntes obehövt. Årsarvodena till isbrytarfartygens chefer syntes marinchefen kunna utbetalas av statsisbrytarnas driftanslag. Genom beslut av 1944 års riksdag skulle en ny statsisbrytare anskaffas. Om det, sedan denna om cirka två år blivit färdigställd, inträffade att alla statsisbrytarna samtidigt behövde vara rustade, kunde, framhåller marinchefen, erforderlig personal för det tredje fartyget erhållas bland den ersättningspersonal, som inginge i 1942 års personalstater. Ej heller då torde därför förenämnda avlöningsanslag bliva erforderligt.

Försvarets civilförvaltning har framhållit, att skäl syntes tala för att, på sätt marinchefen antytt, det ifrågavarande avlöningsanslaget under tionde huvudtiteln avföras ur riksstaten. De särskilda arvoden till isbrytarfartygens chefer, som i fortsättningen må komma att beviljas, syntes ämbetsverket i så fall kunna utgå från det å riksstaten nu uppförda omkostnadsanslaget, från vilket bestridas kostnader för bland annat sjötillägg och mässpenningar för personalen. Anslaget syntes lämpligen böra benämnas Statens isbrytarverksamhet: Driftkostnader m. m.

Riksräkenskapsverket har anslutit sig till vad försvarets civilförvaltning anfört.

Departementschefen har framhållit, att han på grund av vad i ärendet anförts ansett sig efter samråd med chefen för försvarsdepartementet böra förorda de militära myndigheternas av riksräkenskapsverket tillstyrkta förslag att ifrågavarande avlöningsanslag under tionde huvudtiteln avföres ur riksstaten. Därmed säger sig departementschefen givetvis icke ha tagit ställning till det av 1941 års isbrytarutredning väckta men tills vidare vilande spörsmålet, huruvida isbrytarfartygen framdeles böra bemannas med militär eller civil personal.

Departementschefen tillstyrker vidare, att omkostnadsanslaget för statens isbrytarverksamhet uppföres å riksstaten under den ändrade benämningen Statens isbrytarverksamhet: Driftkostnader m. m. och att medelsanvisningen under anslaget bestämmes till 370 000 kronor.

Av anskaffningskostnaden för det av 1944 års riksdag beslutade nya isbrytarfartyget — i sin helhet beräknad till högst 5 650 000 kronor — har för budgetåret 1944/45 anvisats ett belopp av 2 500 000 kronor. Anvisningen av återstående medel, 3 150 000 kronor, synes departementschefen, med hänsyn till tidpunkten då fartyget kan beräknas bliva färdigbyggt, lämpligen kunna fördelas på de två följande budgetåren. Departementschefen föreslår, att medelsanvisningen för nästa budgetår för detta ändamål bestämmes till 1 575 000 kronor.

För förhyrning av isbrytarfartyg för nästa budgetår beräknas ett anslag till enahanda belopp som det för innevarande budgetår anvisade eller 100 000 kronor.

Under de senaste åren hava å riksstaten under tionde huvudtiteln anvisats två förslagsanslag till bestridande av avlöningskostnaderna respektive omkostnaderna för statens isbrytarverksamhet. Jämlikt meddelade föreskrifter skola från avlöningsanslaget bestridas lönekostnaderna för å statens isbrytarfartyg kommenderad personal — med undantag av värnpliktiga — under den tid, tjänstgöringen å dessa fartyg varar, samt från omkostnadsanslaget driftkostnader m. m.

Utskottet.

Såsom i ärendet emellertid erinrats hava enligt den av 1942 års riksdag beslutade nya försvarsorganisationen marinens kadrar numera beräknats med hänsyn bland annat till behovet av personal för statens isbrytarfartyg. På grund härav föreslår departementschefen, att ifrågavarande avlöningsanslag under tionde huvudtiteln avföres ur riksstaten. Då genom nämnda riksdagsbeslut frågan om sättet för avlöningskostnadernas bestridande kommit i ett nytt läge och anslaget i fråga alltså får anses obehövt, tillstyrker utskottet departementschefens förenämnda förslag.

Mot den verkställda beräkningen av omkostnadsanslaget, som föreslagits skola benämnas Statens isbrytarverksamhet: Driftkostnader m. m., har utskottet icke funnit anledning till erinran. Utskottet tillstyrker vidare, att till

bestridande av kostnaderna för det av 1944 års riksdag beslutade nya isbrytarfartyget, för vilket ändamål samma års riksdag anvisat ett anslag av 2 500 000 kronor, för nästa budgetår beräknas ett belopp av 1 575 000 kronor. Ej heller har utskottet något att invända mot att för förhyrning av isbrytarfartyg anvisas samma belopp som utgått för innevarande budgetår eller 100 000 kronor.

Beträffande de två sistnämnda anslagen kommer utskottet att göra hemställan under följande punkt.

Med avseende å nu förevarande anslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens isbrytarverksamhet: Driftkostnader m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 370 000 kronor.

58:o) **Statens isbrytarverksamhet: Anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg. Statens isbrytarverksamhet: Förhyrning av isbrytarfartyg.** Under hänvisning till vad utskottet anfört under närmast föregående punkt får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 62 och 63, s. 117) hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1945/46 anvisa

a) till *Statens isbrytarverksamhet: Anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg* ett reservationsanslag av 1 575 000 kronor;

b) till *Statens isbrytarverksamhet: Förhyrning av isbrytarfartyg* ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

59:o) **Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 64) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härmed anmäles.

60:o) **Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader. Statens sjöhistoriska museum: Underhåll av samlingarna.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 65 och 66, s. 148 och 149), vilka i förhållande till de för innevarande budgetår anvisade anslagen innebära beträffande förstnämnda anslag en höjning med 600 kronor, avseende expenser, och beträffande sistnämnda anslag oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1945/46 anvisa

a) till *Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader* ett förslagsanslag av 14 600 kronor;

b) till *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll av samlingarna* ett reservationsanslag av 3 000 kronor.

61:o) **Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 67, s. 149—153) att såsom Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 256 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 206 000 kronor.

Vid den utredning, som låg till grund för den av 1943 års riksdag beslutade och den 1 juli 1944 genomförda omläggningen av sjöfolkets pensionering, förutsattes att statens årliga bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader skulle nedsättas från 356 000 kronor till 156 000 kronor eller således med 200 000 kronor, motsvarande den beräknade ökningen av sjömanshusens inkomster till följd av att tonavgiftsuppbörden hädanefter skulle så gott som helt tillfalla sjömanshusen. Med hänsyn till minskningen av tonavgiftsuppbörden under den nu rådande sjöfartsspärren, och då statsbidraget är avsett att utgöra ersättning till sjömanshusen för att dessa ombesörja vissa förvaltningsuppgifter för statens räkning, nedsattes bidraget icke omedelbart med hela det beräknade beloppet utan endast med 150 000 kronor och är alltså i riksstaten för nu löpande budgetår upptaget till 206 000 kronor.

Någon ytterligare nedsättning av bidraget lär enligt departementschefen för närvarande, så länge sjöfartsspärren består, icke böra ifrågakomma. Tvärtom synes departementschefen kunna övervägas om icke detsamma för nästkommande budgetår bör höjas. Härför talar till en början, att tonavgiftsuppbörden under det senast förflutna budgetåret, jämförd med uppbörden under budgetåret 1942/43, sjunkit med ytterligare över 20 000 kronor. Emellertid bör tillika beaktas, framhåller departementschefen, att den avsevärda ökning av sjömanshusens förvaltningskostnader, som inträtt under den nu rådande krisen, enligt de för statsbidragets fastställande år 1939 tillämpade grunderna bör till omkring 75 procent anses falla på sjömanshusens rent statliga förvaltningsuppgifter. Med hänsyn till det sålunda anförda har departementschefen funnit sig böra biträda av kommerskollegium framlagt förslag om att bidraget för nästa budgetår höjes med 50 000 kronor till 256 000 kronor.

Utskottet har vid övervägande av frågan om statsbidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader för nästa budgetår funnit goda skäl tala för att anslaget för budgetåret bestämmas till 256 000 kronor.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må såsom *Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 256 000 kronor.

62:o) **Läkarundersökning av sjöfolk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68, s. 153), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Läkarundersökning av sjöfolk* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 35 000 kronor.

63:o) **Beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, s. 154) får utskottet under erinran, att samma anslagsbelopp anvisats för innevarande budgetår, hemställa,

att riksdagen må till *Beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

64:o) **Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 70, s. 154 och 155) att till Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 440 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 320 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att enär avmagnetiseringsstationerna i Göteborg och Karlshamn ännu icke tagits i bruk samt driftkostnaderna vid nämnda två stationer samt vid stationen i Stockholm bliva beroende av i vilken omfattning stationerna komma att anlitas, kunna dessa kostnader för nästkommande budgetår nu endast bliva föremål för en mycket grov beräkning.

Utskottet.

Det för ifrågavarande ändamål äskade anslaget, vilket på grund av föreliggande ovissa faktorer är i hög grad approximativt beräknat, har utskottet funnit sig böra tillstyrka.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 440 000 kronor.

65:o) **Bidrag till handelshögskolan i Stockholm.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71, s. 155 och 156), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär oförändrat belopp och enahanda villkor, hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom *Bidrag till handelshögskolan i Stockholm* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 45 000 kronor.

66:o) **Bidrag till handelshögskolan i Göteborg.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 72, s. 156 och 157) att såsom *Bidrag till handelshögskolan i Göteborg* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 40 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 30 000 kronor. Anslaget har förenats med villkor, bland andra, att för beredande av friplatser åt elever eller nedsättning i undervisningsavgifter under läsåret användes ett belopp av minst 9 600 kronor.

Styrelsen för handelshögskolan i Göteborg har gjort framställning om statsbidrag för budgetåret 1945/46 med 40 000 kronor. Såsom skäl härför har styrelsen åberopat den utvidgning av högskolans verksamhet, som under senare år ägt rum och som ytterligare vore att emotse, samt därav föranledda ökade kostnader ävensom behovet av ökat antal friplatser. Styrelsen har föreslagit, att av den begärda ökningen av statsbidraget, 10 000 kronor, ett belopp av 4 800 kronor — motsvarande 12 friplatser — skulle användas till avgiftslindring åt de studerande.

Departementschefen har tillstyrkt, att anslaget för nästkommande budgetår bestämmas till 40 000 kronor. Med hänsyn till den sålunda föreslagna anslagsökningen synes departementschefen viss ändring böra ske av villkoren för anslagets tillgodonjutande. Av bidragsökningen torde, framhåller departementschefen, ett belopp om minst 4 800 kronor böra användas till beredande av ytterligare friplatser vid högskolan eller till åstadkommande av sänkning av elevavgifterna. Av statsbidraget skulle sålunda ett sammanlagt belopp av $(9\,600 + 4\,800 =)$ 14 400 kronor användas för beredande av friplatser åt elever eller nedsättning i undervisningsavgifter.

Utskottet finner sig kunna tillstyrka den höjning av statsbidraget, varom styrelsen för handelshögskolan i Göteborg gjort framställning. Anslaget bör alltså för nästa budgetår bestämmas till 40 000 kronor. Med anledning härav böra villkoren för anslagets tillgodonjutande ändras. Vad departementschefen i sådant avseende föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må såsom *Bidrag till handelshögskolan i Göteborg* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 40 000 kronor.

67:o) **Orienterande marknadsundersökningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, s. 157—159), vilket innebär oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Orienterande marknadsundersökningar m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

68:o) **Exportstipendier och handelsstudiestipendier.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 74, s. 159 och 160) att till Exportstipendier och handelsstudiestipendier för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 20 000 kronor.

Kommerskollegium har hemställt, att för nästa budgetår måtte för ändamålet anvisas ett anslag av 10 000 kronor. Kollegium har därvid — under erinran att å anslaget funnes disponibelt ett belopp av 33 172 kronor 77 öre — anfört, bland annat, att fortsatta stipendier icke torde ifrågakomma till redan verksamma stipendiater. Till nya stipendier under innevarande budgetår syntes böra beräknas 15 000 kronor, till fortsättningsstipendier under nästinstundande budgetår 12 000 kronor och till nya stipendier under sistnämnda budgetår 16 000 kronor. Medelsbehovet intill utgången av budgetåret 1945/46 skulle sålunda enligt dessa beräkningar uppgå till sammanlagt 43 000 kronor. Då det disponibla beloppet uppginge till i runt tal 33 000 kronor, skulle för utdelning av stipendier i angiven utsträckning erfordras ett anslag å 10 000 kronor. Departementschefen har tillstyrkt kommerskollegii förslag.

Utskottet.

Utskottet, som tillstyrker att medel för här ifrågavarande ändamål anvisas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Exportstipendier och handelsstudiestipendier* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

69:o) **Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75, s. 160 och 161), vilket innebär oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom *Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 102 000 kronor.

Patent- och registreringsväsendet m. m.

70:o) **Patent- och registreringsverket: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 76, s. 161—174) att

dels fastställa av departementschefen förordad personalförteckning för patent- och registreringsverket;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46;

dels ock till Patent- och registreringsverket: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 1 749 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 450 000 kronor.

Patent- och registreringsverket har framhållit, att ämbetsverkets arbetsbörda, som redan under de närmast föregående åren ständigt stegrats, undergått en ytterligare exceptionellt stor ökning under budgetåret 1943/44. Nettointäkterna av den genom ämbetsverket utövade statsverksamheten, sedan genom ämbetsverket bestridda utgifter för avlöningar och omkostnader från dragits, hade under nämnda budgetår uppgått till i runt tal 1 183 000 kronor. Detta överskott vore avsevärt större än för något tidigare budgetår sedan den år 1931 företagna omorganisationen av ämbetsverket. Såväl antalet inkommande som antalet oavgjorda patentärenden hade även sedan 1941 visat en stor och oavbruten ökning. Ämbetsverket hade kommit upp till siffror härutinnan, som låge långt utöver vad som någonsin tidigare uppnåtts och vad ämbetsverket förut ansett sig ha anledning räkna med. Antalet patentansökningar under förra halvåret 1944 hade sålunda varit högre än vad som varit det ordinära för helår i början av 1930-talet. Det hade under sådana förhållanden icke varit möjligt för ämbetsverket att med nuvarande antal ledamöter, sextiosex stycken, avgöra ens tillnärmelsevis lika många ärenden som de inkommande, varför de oavgjorda ärendenas antal kraftigt stegrats. Balansen vore också, räknat per den 30 juni 1944, ungefär dubbelt så stor som i mitten av 1930-talet, eller omkring 20 600 ärenden. Det låge därför i öppen dag, att situationen för närvarande vore helt otillfredsställande. Enligt ämbetsverkets uppfattning hade man nu nått därhän, att en avsevärd personalförstärkning vore ofrånkomlig, om ej ämbetsverkets möjligheter att fullgöra sina arbetsuppgifter på ett tillfredsställande sätt skulle te sig som helt uteslutna.

Med hänsyn till den sålunda alltmera stegrade arbetsbalansen å patent-anmälningsavdelningarna och då arbetsbördan även på ämbetsverkets övriga avdelningar torde påkalla en personalförstärkning har departementschefen funnit sig böra i princip tillstyrka av ämbetsverket i olika hänseenden framförda förslag härutinnan.

Vad angår befattningshavarna å ordinarie stat har departementschefen sålunda förordnat, att det nuvarande antalet ökas med dels en byråchef, lönegrad A 30, — i sammanhang varmed patentanmälningsavdelningarnas antal bör ökas från tre till fyra — dels fem byrådirektörer, lönegrad A 28, dels fem förste byråingenjörer, lönegrad A 26, dels fem förste byråingenjörer, lönegrad A 24, dels en byråsekreterare, lönegrad A 21, — med samtidig indragning av en byråsekreterarbefattning i lönegraden Eo 21 — dels en kontorist, lönegrad A 9, dels ett kanslibitråde, lönegrad A 7, dels en expeditivsvakt, lönegrad A 5, dels ock fyra kontorsbiträden, lönegrad A 4. Vidare har departementschefen tillstyrkt inrättandet av en föreståndarbefattning för ämbetsverkets reproduktionsverksamhet. Denna befattning föreslås placerad i lönegraden A 6. Med hänsyn till vad sålunda förordnats skulle anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän komma att höjas med 175 000 kronor.

I fråga om den icke-ordinarie personalen har departementschefen tillstyrkt, att medel beräknas för inrättande av en ny befattning såsom biblioteksassistent i lönegrad Eo 21 samt att personalen å ämbetsverkets sekreterarexpedition förstärkes med en ny byråsekreterarbefattning i Eo 21. Den nuvarande tjänsten i Eo 21 å samma expedition har föreslagits böra överföras till ordinarie stat. Departementschefen har vidare beräknat medel för avlöning av en förste amanuens, lönegrad Eo 18, en amanuens, lönegrad Eo 16, två amanuenser, lönegrad Ex 16, fyra skrivbiträden, lönegrad Eo 2, och en expeditivsvakt. Mot ämbetsverkets förslag att den icke ordinarie vaktpersonalen, som för närvarande utgöres av tio befattningshavare, därav fem i lönegrad Eo 5 och två i lönegrad Ex 1 samt tre tillfälliga, skulle placeras fem i lönegrad Eo 5, en i lönegrad Eo 2 och fem i lönegrad Ex 2 har departementschefen icke haft någon erinran att göra. Samtidigt med den sålunda förordade personalökningen torde, framhåller departementschefen, vid bifall till förslaget om överförande å ordinarie stat av en byråsekreterarbefattning i lönegrad Eo 21, samt i enlighet med vad ämbetsverket eljest föreslagit medel icke fortsättningsvis böra beräknas till avlöning av följande icke ordinarie befattningar, nämligen: nyssnämnda byråsekreterartjänst, fem biträdande ingenjörsbefattningar, lönegrad Eo 20, en befattning såsom teknisk tjänsteman, lönegrad Ex 18, en kontorsbiträdesbefattning, lönegrad Eo 4, och en skrivbiträdesbefattning, lönegrad Ex 2. På grund av det anförda skulle anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal komma att höjas med 83 500 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg föreslås höjd med 40 500 kronor.

Utskottet.

Av ärendet framgår, att arbetsbalansen inom patent- och registreringsverket alltmera ökats och numera antagit sådana proportioner, att — vid sidan av de rationaliseringsåtgärder, som ämbetsverket vidtagit och vilka utskottet förutsätter komma att med kraft fullföljas — en personalförstärkning torde få anses ofrånkomlig. Mot de omfattande förslag, som departementschefen i sistnämnda hänseende framlagt, har utskottet ansett sig icke böra fram-

ställa någon erinran vare sig beträffande antalet befattningshavare eller i fråga om löneställningen för desamma. Utskottet kan alltså tillstyrka den föreslagna personalförteckningen. Den verkställda beräkningen i övrigt av anslaget har icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) fastställa följande personalförteckning för patent- och registreringsverket:

Personalförteckning.		
Befattning		Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.		
1 generaldirektör	C	12
3 byråchefer och ledamöter av besväravdelningen..	A	30
6 byråchefer	A	30
22 byrådirektörer	A	28
18 förste byråingenjörer	A	26
17 förste byråingenjörer	A	24
1 bibliotekarie	A	24
1 förste byråsekreterare	A	24
1 kamrerare	A	22
4 byråsekreterare	A	21
1 föreståndare för varumärkesgranskningen	A	14
2 kansliskrivare	A	11
3 kontorister	A	9
1 värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass	A	8
1 förrådsförman	A	7
1 förste expeditionsvakt	A	7
7 kanslibiträden	A	7
1 föreståndare för reproduktionsverksamheten	A	6
6 expeditionsvakter	A	5
22 kontorsbiträden	A	4

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

1 byråchef och ledamot av besväravdelningen ..	Eo	30
1 förste byråsekreterare	Eo	24
28 tekniska ledamöter	Eo	22
1 biblioteksassistent	Eo	21
1 byråsekreterare	Eo	21;

b) godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förlagsvis	kronor	919 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förlagsvis	»	602 000
3. Rörligt tillägg, förlagsvis	»	228 000
Summa förlagsanslag		kronor 1 749 000;

c) till *Patent- och registreringsverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förlagsanslag av 1 749 000 kronor.

71:o) **Patent- och registreringsverket: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 77, s. 174—180) att till Patent- och registreringsverket: Omkostnader för budgetåret 1945/46 anvisa ett förlagsanslag av 349 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 275 000 kronor.

Förslaget innebär, att anslagsposterna till sjukvård m. m., till reseersättningar och till publikationstryck höjas med respektive 2 000 kronor, 500 kronor och 50 000 kronor. Vidare föreslås, att anslagsposten till expenser höjes med 30 000 kronor och anslagsposten till övriga utgifter med 2 500 kronor. De särskilda uppbördsmedlen hava ansetts böra upptagas med ett från 48 000 kronor till 59 000 kronor höjt belopp.

I detta sammanhang må erinras, att chefen för kommunikationsdepartementet under utgifterna å kapitalbudgeten framhållit, att behov av ökade lokaler föreläge för patent- och registreringsverket. Detta behov vore beroende på dels en av 1943 års riksdag medgiven förstärkning av ämbetsverkets personal, dels ock motsedd ytterligare ökning av personalen. Byggnadsförslaget avsåge tillbyggnad av den nuvarande ämbetsbyggnaden med två flyglar utefter Valhallavägen och i samband därmed vissa smärre omändringsarbeten i den nuvarande byggnaden. För ändamålet har för nästa budgetår under kapitalbudgeten äskats ett investeringsanslag av 1 200 000 kronor.

Departementschefen har under nu förevarande punkt framhållit, att engångsutgifterna i samband med lokalökningen torde böra beräknas till 106 000 kronor.

Utskottet.

Den av Kungl. Maj:t föreslagna ökningen av patent- och registreringsverkets omkostnadsanslag med 74 000 kronor är föranledd dels av den under föregående punkt begärda och av utskottet tillstyrkta utökningen av ämbetsverkets personal, dels ock av den föreslagna om- och tillbyggnaden av verkets ämbetshus. För sistnämnda ändamål har riksdagen numera anvisat av Kungl. Maj:t äskat anslag. Vid angivna förhållanden och då den verk-

ställda beräkningen av de i omkostnadsstaten upptagna olika anslagsposterna icke givit utskottet anledning till erinran tillstyrker utskottet, att omkostnadsanslaget bestämmes till av Kungl. Maj:t föreslaget belopp.

Det för inredning och utrustning av verkets ämbetsbyggnad beräknade anslaget synes utskottet jämväl kunna godtagas. Beträffande detta anslag kommer utskottet att göra hemställan under närmast följande punkt.

Med avseende å nu förevarande punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Patent- och registreringsverket: Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 349 000 kronor.

72:o) Patent- och registreringsverket: Inredning och utrustning av verkets ämbetsbyggnad. Under hänvisning till vad utskottet anfört under närmast föregående punkt får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78, s. 180) hemställa,

att riksdagen må till *Patent- och registreringsverket: Inredning och utrustning av verkets ämbetsbyggnad* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 106 000 kronor.

73:o) Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m. Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 79) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härmed

anmäles.

74:o) Statens uppfinnarnämnd: Administrationskostnader. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 80, s. 181—183) att till Statens uppfinnarnämnd: Administrationskostnader för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 50 500 kronor.

Till ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 49 400 kronor.

I skrivelse den 1 september 1944 har statens uppfinnarnämnd beräknat medelsbehovet för bestridande av nämndens administrationskostnader under nästa budgetår till 52 950 kronor, därvid det ökade medelsbehovet föranletts av förslag om höjda arvoden till kanslichefen, en ingenjör, den bokföringskunnige assistenten och kanslibiträdet och av ökat behov av medel för resekostnader.

Departementschefen har funnit sig böra i viss utsträckning tillstyrka dessa förslag, och har sålunda förordat, att arvodena till en ingenjör, den bokföringskunnige assistenten och kanslibiträdet höjas med respektive 500, 400

och 220 kronor och att ifrågavarande arvoden alltså upptagas till 8 500 kronor, 6 100 kronor och 4 000 kronor. Vidare har departementschefen föreslagit, att resekostnaderna måtte för nästa budgetår beräknas till 1 500 kronor, innebärande en höjning av 500 kronor i förhållande till det för innevarande budgetår för ändamålet beräknade beloppet. För expenser och inventarieanskaffning har departementschefen beräknat ett belopp av 4 500 kronor mot 5 000 kronor för innevarande budgetår.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot de av departementschefen förordade arvodesförhöjningarna för vissa befattningshavare och ej heller i övrigt funnit skäl till erinran mot departementschefens beräkning av anslagsbehovet, får hemställa,

att riksdagen må till *Statens uppfinnarnämnd: Administrationskostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 50 500 kronor.

75:o) **Statens uppfinnarnämnd: Undersöknings- och försökskostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 81, s. 183 och 184), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en höjning med 75 000 kronor, som föranledes av att tidigare till förfogande stående reservationer numera praktiskt taget förbrukats, och under erinran att medelsåtgången per budgetår tidigare beräknats till 300 000 kronor, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Statens uppfinnarnämnd: Undersöknings- och försökskostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 275 000 kronor.

76:o) **Bidrag till uppfinnarekontoret.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 82, s. 184—186) att såsom Bidrag till uppfinnarekontoret för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 30 000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 20 000 kronor.

Departementschefen har erinrat, att det nu utgående statsbidraget å 20 000 kronor till uppfinnarekontoret avser att, jämte smärre enskilda bidrag samt av kontoret upptagna konsultationsavgifter till ett beräknat sammanlagt belopp ungefärligen motsvarande statsbidraget, täcka kontorets personal-, lokal- och övriga utgifter, och har funnit sig böra tillstyrka, att statsbidraget till detta ändamål för nästa budgetår beräknas till oförändrat belopp. Därutöver har departementschefen emellertid funnit kontoret böra — i enlighet med vad som förutsattes i propositionen nr 1944: 176 med förslag till lag om ändring i förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent — tilldelas bidrag av statsmedel för att därmed i ömmande fall erlagga patentansöknings-

avgifter för värdefulla uppfinningar och bereda uppfinnarna kostnadsfri hjälp med uppsättande av patentansökningar. Departementschefen har föreslagit, att ifrågavarande bidrag för nästa budgetår bestämmas till 10 000 kronor.

Då riksdagen tidigare uttalat sig för beredande av ekonomisk hjälp åt mindre bemedlade uppfinnare för erhållande av patent (r. skr. nr 1936: 208 och 1944: 371), tillstyrker utskottet departementschefens förslag om att bidraget till uppfinnarekontoret ökas med 10 000 kronor till 30 000 kronor.

Utskottet.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må såsom *Bidrag till uppfinnarekontoret* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 30 000 kronor.

77:o) **Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83, s. 186 och 187), vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en med 50 000 kronor förhöjd medelsanvisning, som emellertid motsvaras av en å riksstatens inkomstsida för budgetåret 1945/46 beräknad ökning av inflytande avgifter för registrering i förenings- m. fl. register, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

78:o) **Avsättning till försäkringsinspektionens fond.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84, s. 187 och 188) och under erinran, att å riksstatens utgiftssida uppföres årligen för avsättning till försäkringsinspektionens fond ett förslagsanslag av enahanda storlek som det belopp, vilket samma år redovisas under inkomstiteln »Bidrag till försäkringsinspektionen», får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Utgifter.

Avlöningar.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 111 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 6 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 25 200

4. Rörligt tillägg, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	kronor 18 500	
5. Barn tillägg, <i>förslagsvis</i> »	500	
6. Kristillägg, <i>förslagsvis</i> »	20 000	
7. Provisoriskt lönetillägg, <i>förslagsvis</i>	500	kronor 182 800

O m k o s t n a d e r.

1. Sjukvård m. m., <i>för-</i> <i>slagsvis</i>	kronor 1 000	
2. Reseersättningar, <i>för-</i> <i>slagsvis</i>	» 4 000	
3. Expenser, <i>förslagsvis</i> ..	» 16 700	
4. Hyror, <i>förslagsvis</i>	» 17 200	
5. Publikationstryck, <i>för-</i> <i>slagsvis</i>	» 7 000	» 45 900
		Summa kronor 228 700

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l.

Registreringsavgifter, <i>förslagsvis</i>	kronor 900	
Försålda publikationer, <i>för-</i> <i>slagsvis</i>	» 100	
Hyresmedel	» 600	kronor 1 600
		Nettoutgift kronor 227 100;

b) såsom *Avsättning till försäkringsinspektionens fond* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

Diverse.

79:o) *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond.* På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 85 och 86, s. 189) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1945/46 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 835 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 279 000 kronor.

80:o) **Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten. Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 87 och 88, s. 189 och 190), vilka innebära oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1945/46 anvisa

a) såsom *Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* ett förslagsanslag av 5 000 kronor;

b) såsom *Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern* ett förslagsanslag av 3 000 kronor.

81:o) **Avsättning till fonden för idrottens främjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 89, s. 190 och 191) att till Avsättning till fonden för idrottens främjande för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 1 800 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *H. Allard m. fl.* väckt motion (II:364), vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av tionde huvudtiteln till Avsättning till fonden för idrottens främjande måtte anvisa ett anslag av 1 930 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med samma belopp som det för nästa budgetår äskade.

Vid 1939 års lagtima riksdag beslöts, att av den för Kungl. Maj:t tillgängliga behållningen av Aktiebolaget tipstjänsts verksamhet skulle 50 procent tillföras fonden för idrottens främjande, 20 procent reserveras för främjande av friluftslivet samt återstoden eller 30 procent användas för allmänt budgetära ändamål. I dessa grunder gjordes dock redan vid 1939 års urtima riksdag — med hänsyn till nödvändigheten att efter stormaktskrigets utbrott iakttaga utomordentlig sparsamhet vid anvisandet av statsmedel för andra ändamål än stärkandet av försvaret och folkförsörjningen — sådan jämkning, att allenast ett belopp av 50 procent minskat med 5 000 000 kronor skulle avsättas till fonden för idrottens främjande samt allenast ett belopp av 20 procent minskat med 3 000 000 kronor skulle avsättas till den då mera bildade fonden för friluftslivets främjande, medan återstoden skulle användas för allmänt budgetära ändamål. Inkomsterna av tipsmedel beräknades för budgetåret 1939/40 till cirka 15 750 000 kronor. För budgetåren 1940/41—1944/45, för vilka inkomsterna av tipsmedel beräknats till 10 000 000, 5 000 000, 5 000 000, 5 500 000 respektive 8 500 000 kronor, upptogs av samma skäl avsättningsanslaget till fonden för idrottens främjande till allenast 2 000 000, 1 000 000, 1 500 000, 1 300 000 respektive 1 800 000 kronor, varjämte avsättningsanslaget till fonden för friluftslivets främjande avsevärt begränsades eller — för budgetåret 1941/42 — med hänsyn till den disponibla behållningen i fonden helt indrogs.

I förslaget till riksstat för nästkommande budgetår är inkomstposten Tipsmedel beräknad till 9 000 000 kronor. Enligt de av 1939 års riksdag godkän-

da principerna för fördelningen av dessa inkomster skulle alltså 4 500 000 kronor tillföras fonden för idrottens främjande. Departementschefen har emellertid funnit tilldelningen av medel för nämnda ändamål alltjämt böra begränsas med hänsyn till det statsfinansiella läget. Enligt departementschefens uppfattning kunde idrottsrörelsen få sina behov i olika hänseenden tillgodosedda i rimlig omfattning, därest statsanslaget för nästa budgetår bestämmes till samma belopp som motsvarande anslag för innevarande budgetår eller 1 800 000 kronor, och har alltså förordat medelsanvisning med nämnda belopp.

I den i ämnet väckta motionen II: 364 har framhållits, att de anslagsminskningar, som idrotten sedan 1939 fått vidkännas, givetvis varit mycket kända för idrottsrörelsen. Med det för budgetåret 1944/45 anvisade anslaget, vilket innebar en höjning med 500 000 kronor i förhållande till anslagsbeloppet under närmast föregående år, ha dock idrottsorganisationerna kunnat arbeta i stort sett tillfredsställande. För vissa ändamål erfordrades dock ökad medelstillgång. För bidrag till anordnande av enklare lek- och idrottsplatser samt till materielanskaffning, till utbyggnads- och förbättringsarbeten å medelstora och mindre idrottsanläggningar hade för innevarande budgetår beräknats sammanlagt 145 000 kronor men härför erfordrades, med hänsyn till den stora efterfrågan, idrottsanläggningarnas förslitning m. m., ytterligare 60 000 kronor. För materiel till specialförbunden borde beräknas ytterligare 40 000 kronor utöver för ändamålet under innevarande budgetår beräknade 215 000 kronor, vilken ökning vore påkallad med hänsyn till pristegringarna och idrottsrörelsens ökade omfattning. För idrottsinstitutet på Bosön hade för innevarande budgetår beräknats 50 000 kronor till kompletteringsarbeten och till bidrag till driftkostnaderna, men gjorda beräkningar hade givit vid handen, att detta belopp för nästa år behövde ökas med 30 000 kronor.

Motionärerna hava funnit önskvärt, att dessa ytterligare behov tillgodoses av riksidsrottsförbundet, och hemställt, att på grund härav ytterligare erforderliga 130 000 kronor måtte anvisas till fonden för idrottens främjande utöver det av Kungl. Maj:t äskade beloppet.

Utskottet.

Med hänsyn till det statsfinansiella läget finner utskottet i likhet med departementschefen nödvändigt att begränsa medelsanvisningen för idrottens främjande till väsentligt lägre belopp än det, som skulle anvisas, om de av 1939 års riksdag godkända principerna för fördelningen av till statsverket inflytande tipsmedel alltjämt följdes.

Departementschefen har för nästa budgetår funnit medelsanvisningen till idrottens främjande böra bestämmas till 1 800 000 kronor eller samma belopp som det för innevarande budgetår anvisade. I motionen II: 364 har, i syfte att möjliggöra för riksidsrottsförbundet att bättre än under innevarande budgetår kunna tillgodose vissa särskilda medelsbehov, föreslagits en höjning av anslaget med 130 000 kronor till 1 930 000 kronor.

Då idrottsrörelsen alltjämt är under utveckling, vilket framgår därav att enligt inhämtade uppgifter antalet till riksidsrottsförbundet anslutna föreningar under föregående år ökats med över 300 och antalet medlemmar med 30 000, synes utskottet skäl vara för handen att för nästa budgetår något öka medelsanvisningen i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade och av Kungl. Maj:t jämväl för nästa budgetår äskade beloppet av 1 800 000 kronor. Den ökade medelsanvisningen synes utskottet böra bestämmas till 55 000 kronor, varigenom möjligheter kunna beredas riksidsrottsförbundet, och detta synes utskottet vara mest angeläget, att i större utsträckning än under innevarande budgetår lämna bidrag till anordnande av enkla lek- och idrottsplatser, till utbyggnads- och förbättringsarbeten å medelstora och mindre idrottsanläggningar samt till materielanskaffning. Här för har för innevarande budgetår beräknats 145 000 kronor, vilket belopp motionärerna ansett böra ökas med 60 000 kronor. Vid bifall till utskottets förslag kommer ett belopp av 200 000 kronor att stå till förfogande för ifrågasvarande ändamål under budgetåret 1945/46. I vidare mån än nyss sagts har utskottet dock icke funnit sig kunna tillstyrka motionärernas förslag.

Utskottet finner sig sålunda böra föreslå, att anslaget till idrottens främjande för nästa budgetår bestämmas till 1 855 000 kronor, och hemställer alltså,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II: 364, till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 1 855 000 kronor.

82:o) **Avsättning till fonden för friluftslivets främjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 90, s. 191—193) att till Avsättning till fonden för friluftslivets främjande för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 1 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft dels två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av fru *Gärda Svenson* och fru *Anna Sjöström-Bengtsson* (I: 131) och den andra inom andra kammaren av fru *Ruth Gustafson m. fl.* (II: 206), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att till avsättning till fonden för friluftslivets främjande för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 1 500 000 kronor,

dels ock en inom andra kammaren av herr *E. Håstad m. fl.* väckt motion (II: 227), vari hemställts, att riksdagen måtte höja det till avsättning till fonden för friluftslivets främjande under tionde huvudtiteln begärda anslaget å 1 000 000 kronor till 1 500 000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna II: 206 och II: 227.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 750 000 kronor, varjämte å allmän beredskapsstat III för samma budgetår uppförts ett anslag av 1 500 000 kronor till avsättning till fonden.

Departementschefen har erinrat, att med tillämpning av de av 1939 års lagtima riksdag godkända principerna för beräkning av avsättningsanslagen till fonden dessa anslag bort för budgetåren 1943/44 och 1944/45 bestämmas till respektive 1 100 000 kronor och 1 700 000 kronor, men att anslagsbeloppet med hänsyn till det statsfinansiella läget nedsatts till 750 000 kronor för vardera av nämnda budgetår. För nästa budgetår skulle anslaget enligt de år 1939 fastställda principerna böra bestämmas till 1 800 000 kronor.

I skrivelse den 25 augusti 1944 har statens fritidsnämnd hemställt, att till avsättning till fonden för friluftslivets främjande måtte för budgetåret 1945/46 anvisas ett anslag av 1 500 000 kronor och har därvid lämnat en redogörelse för fondens tillgångar och behov.

För egen del har *departementschefen* anfört följande.

Den återhållsamhet, som under de senaste åren iakttagits vid anvisandet av anslag för avsättning till fonden för friluftslivets främjande, har trots den sparsamhet, som jämväl präglat medelsanvisningarna från fonden, medfört behov av att anlita fondens tillgångar i förskott, så att det vid ingången av nu löpande budgetår till förfogande stående fondbeloppet understeg det för budgetåret anvisade avsättningsanslaget. Redan på grund härav lär för nästa budgetår en höjning av anslaget vara motiverad. Vad fritidsnämnden anfört rörande medelsbehovet inom den närmaste framtiden har ytterligare styrkt mig i den uppfattningen att fonden bör avsevärt förstärkas. Då emellertid i det av nämnden föreslagna anslagsbeloppet 1 500 000 kronor även inräknats kostnader för sådana anläggningar som vid nuvarande reglering av byggnadsverksamheten knappast torde kunna komma till utförande, synes sagda belopp böra begränsas och anslaget för nästa budgetår lämpligen kunna upptagas till 1 000 000 kronor.

Utskottet. Utskottet finner i likhet med departementschefen utrett, att avsättningsanslaget till fonden för idrottslivets främjande behöver höjas från och med nästa budgetår. Departementschefen har funnit höjningen böra med hänsyn till det statsfinansiella läget begränsas till 250 000 kronor, innebärande att för nästa budgetår skulle anvisas ett anslag av 1 000 000 kronor. I de väckta motionerna har yrkats, att anslaget skall höjas med 750 000 kronor till 1 500 000 kronor, d. v. s. till det av statens fritidsnämnd föreslagna beloppet.

Även om utskottet finner önskvärt, att anslaget höjdes utöver det belopp, som av Kungl. Maj:t föreslagits, kan utskottet likväl med hänsyn till nödvändigheten att alltjämt iakttaga återhållsamhet med statens utgifter icke tillstyrka större medelsanvisning än den av Kungl. Maj:t föreslagna. Utskottet får alltså avstyrka motionerna I: 131 och II: 206 samt II: 227.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 131, II: 206 och II: 227, till *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 1 000 000 kronor.

83:o) **Avsättning till lotterimedelsfonden.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 91 s. 193 och 194), vilket innebär att samma belopp skall avsättas till fonden för nästa budgetår som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avsättning till lotterimedelsfonden* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 5 500 000 kronor.

84:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Extra utgifter.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 92 och 93, s. 194), vilka innebära oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1945/46 anvisa

a) till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* ett reservationsanslag av 125 000 kronor;

b) till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

85:o) **Dyrtdistillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar (punkterna 94 och 95, s. 194 och 195) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1945/46 anvisa

a) till *Dyrtdistillägg åt befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 2 200 kronor;

b) till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

86:o) **Kristillägg. Provisoriskt lönetillägg.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till ifrågavarande ändamål (punkterna 96 och 97) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härmed

anmäles.

Stockholm den 9 mars 1945.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Lindström, Gränebo, Bäcklund, Bernhard Nilsson, Bäckström, Gustaf Karlsson, Gustaf Iwar Anderson, Gillström, Berling, Ekströmer* och *Ivar Persson*; samt
från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Persson* i Tidaholm, *Pettersson* i Dahl, *Andersson* i Malmö, *Mårtensson, Staxäng, Hall, Malmborg* i Skövde, *Holmström* och *Lindholm*;
dock att vid behandlingen av punkterna 49:o)—86:o) deltagit herr *Wiklund* i stället för herr *Gustaf Iwar Anderson*.

Reservationer:

1) vid punkten 48:o) (Bidrag till standardiseringsverksamheten)

dels av herrar *Johan Bernhard Johansson, Bernhard Nilsson, Bäckström, Gustaf Iwar Anderson, Persson* i Tidaholm, *Andersson* i Malmö, *Staxäng, Hall, Malmborg* i Skövde och *Holmström*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Utskottet vill erinra, att utskottet i sitt förlidet år avgivna av riksdagen godkända utlåtande rörande anslaget till standardiseringsverksamheten framhöll, att denna verksamhet alltjämt vore förtjänt av statsbidrag, särskilt som kraven på ökad planmässighet inom produktion och handel alltmera skärptes. Under åberopande härav och med hänvisning till vad departementschefen i ärendet anført får utskottet tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må såsom *Bidrag till standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 170 500 kronor.»;

dels ock av herr *Eriksson* i Stockholm;

2) vid punkten 82:o) (Avsättning till fonden för friluftslivets främjande)

dels av herrar *Bäcklund, Gustaf Karlsson, Wiklund, Ivar Persson, Svensson* i Grönvik, *Persson* i Tidaholm, *Pettersson* i Dahl, *Andersson* i Malmö, *Mårtensson* och *Hall*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Utskottet finner — — — föreslagna beloppet.

Önskligt vore att det statsfinansiella läget medgäve ett bifall till fritidsnämndens förslag, som till sitt belopp upptagits i motionerna. Att skapa försättningar för ett utnyttjande på bästa möjliga sätt av den semester, som inrymmes i semesterlagen, utgör goda skäl för ökat statligt stöd åt semesterverksamheten. Därtill kommer behovet av ökat statligt bidrag för beredande av semester åt husmödrar.

Med hänsyn till nödvändigheten av att iakttaga återhållsamhet med statens utgifter anser sig utskottet icke böra tillstyrka det motionsvis framförda yrkandet i dess helhet. På skäl, som anförts av fritidsnämnden och i förevarande motioner, vill utskottet i stället förorda, att det av Kungl. Maj:t äskade anslaget höjes med 250 000 kronor till 1 250 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 131, II: 206 och II: 227, till *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 1 250 000 kronor.»;

dels ock av herr Staxäng.
